

Proverbs

משלי

1 מְשָׁלִי שְׁלֹמֹה בְּיָדוֹד מֵלֶךְ
 יִשְׂרָאֵל: ² לְדַעַת חֲכָמָה וּמוֹסֵר לְהַבִּין
 אֲמַרִי בִינָה: ³ לְקַחַת מוֹסֵר הַשֶּׁבֶל צֶדֶק
 וּמִשְׁפָּט וּמִיִּשְׁרָיִם: ⁴ לְתַת לַפְתָּאִים עֲרָמָה
 לְנַעַר דַּעַת וּמִזְמָה: ⁵ יִשְׁמַע חָכֵם וַיִּוֹסֵף
 לְקַח וַיִּנְבֹּן תַּחְבֻּלוֹת יִקְנֶה: ⁶ לְהַבִּין מִשָּׁל
 וּמְלִיצָה דְבַרִי חֲכָמִים וְחִידָתָם: ⁷ יֵרָאֵת
 יְהוָה רֵאשִׁית דַּעַת חֲכָמָה וּמוֹסֵר אֲוִילִים
 בָּזוּ: ^פ

⁸ שְׁמַע בְּנֵי מוֹסֵר אֲבִיךָ וְאַל־תִּטְּשׁ תּוֹרַת
 אִמְךָ: ⁹ כִּי | לֹוִית חוֹן הֵם לְרֵאשִׁיף וְעֲנֻקִים
 לְגִרְגֻרְתִּיךָ: ¹⁰ בְּנֵי אִם־יִפְתּוּךָ חֲטָאִים אֶל־
 תִּבְא: ¹¹ אִם־יֵאמְרוּ לְכֹה אֲתָנוּ נִאֲרָבָה
 לְדָם נִצְפְּנָה לְנָקִי חֲנָם: ¹² גִּבְלַעַם כְּשֵׂאוֹל
 חַיִּים וְתַמִּימִים כְּיֹרְדֵי בּוֹר: ¹³ כֹּל־הוֹן יִקָּר
 נִמְצָא נִמְלֵא בְתֵינּוּ שָׁלָל: ¹⁴ גֹּזְרֵלְךָ תִּפְּוֹל
 בְּתוֹכֵנוּ כִּי־אֶחָד יִהְיֶה לְכַלְנוּ: ¹⁵ בְּנֵי אֶל־
 תִּלְךָ בְּדַרְךָ אֲתָם מִנַּע רִגְלֵךָ
 מִנְּתִיבָתָם: ¹⁶ כִּי רַגְלֵיהֶם לָרַע יִרוּצוּ
 וַיִּמְהָרוּ לְשִׁפְד־דָּם: ¹⁷ כִּי־חֲנָם מִזְרָה
 הָרַשֶׁת בְּעֵינָי כֹּל־בַּעַל ^U כְּנֶף: ¹⁸ וְהֵם לְדָמָם
 יֵאָרְבוּ יִצְפְּנוּ לְנַפְשָׁתָם: ¹⁹ כֹּן אֲרַחֹת כֹּל־

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

בַּצֵּעַ בַּצֵּעַ אֶת־נַפְשׁ בְּעַלְיוֹ יִקַּח: ^פ
²⁰ חֲכָמוֹת בַּחוּץ תִּרְנָה בְּרַחְבוֹת תִּתֵּן
 קוֹלָהּ: ²¹ בְּרֵאשׁ הַמִּיּוֹת תִּקְרָא בַּפִּתְחֵי
 שְׁעָרִים בְּעִיר אֲמַרְיָה תֹאמַר: ²² עַד־מָתִי |
 פְּתִיִם תִּאֱהָבוּ פִּתֵי וְלִצִּים לְצוֹן חֲמָדוֹ לְהֵם
 וְכִסִּילִים יִשְׁנְאוּ־דַעַת: ²³ תִּשׁוּבוּ לְתוֹכְחָתִי
 הִנֵּה אֲבִיעָה לְכֵם רוּחִי אֹדִיעָה דְבַרִי
 אֶתְכֶם: ²⁴ יַעַן קָרָאתִי וְתַמְאָנוּ נְטִיתִי יָדַי
 וְאִין מִקְשִׁיב: ²⁵ וְתִפְרָעוּ כֹל־עַצְתִּי
 וְתוֹכְחָתִי לֹא אֲבִיתֶם: ²⁶ גַּם־אֲנִי בְּאִדְכֶם
 אֲשַׁחַק אֲלַעַג בְּבֹא פְחַדְכֶם: ²⁷ בְּבֹא ^{כשואה}
 כְּשׁוֹאָה | פְּחַדְכֶם וְאִדְכֶם כְּסוּפָה יֵאָתֶה
 בְּבֹא עֲלֵיכֶם צָרָה וְצוּקָה: ²⁸ אֲזִי יִקְרָאֲנִי
 וְלֹא אֶעֱנֶה יִשְׁחַרְנֵנִי וְלֹא יִמְצָאֲנִי: ²⁹ תַּחַת
 כִּי־שְׁנָאוּ דַעַת וַיִּרְאֵת יְהוָה לֹא
 בָּחַרוּ: ³⁰ לֹא־אָבוּ לְעַצְתִּי נֶאֱצוּ כֹל־
 תוֹכְחָתִי: ³¹ וַיֹּאכְלוּ מִפְּרֵי דֶרֶכָם
 וּמִמַּעַצְתֵיהֶם יִשְׁבְּעוּ: ³² כִּי מְשׁוּבַת פְּתִיִם
 תַּהֲרֹגֶם וְשִׁלוֹת כְּסִילִים תִּאֲבָדֶם: ³³ וְשִׁמַּע
 לִי יִשְׁכֹּן־בְּטַח וְשִׁאֲנֹן מִפְּחַד רָעָה: ^פ

2 בְּנֵי אִם־תִּקַּח אֲמַרִי וּמִצְוֹתֵי תִצְפֹּן
 אֲתָךְ: ² לְהַקְשִׁיב לְחֲכָמָה אֲזַנְךָ תִּטֶּה לְבָבְךָ
 לְתַבּוּנָה: ³ כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא לְתַבּוּנָה
 תִּתֵּן קוֹלְךָ: ⁴ אִם־תִּבְקֶשְׁנָה כַּכֶּסֶף
 וְכַמְטָמוֹנִים תַּחְפֹּשְׁנָה: ⁵ אֲזִי תִבִּין יֵרָאֵת
 יְהוָה וְדַעַת אֱלֹהִים תִּמְצָא: ⁶ כִּי־יְהוָה יִתֵּן
 חֲכָמָה מִפִּי דַעַת וְתַבּוּנָה: ⁷ וצפן יצפן

וְאָדָם: פ
 5 בְּטַח אֶל־יְהוָה בְּכָל־לֵבָבְךָ וְאֶל־בִּינְתְּךָ אֶל־
 תִּשְׁעֵן: 6 בְּכָל־דַּרְכֶיךָ דַּעְהוּ וְהוּא יִישַׁר
 אֶרְחֹתֶיךָ: 7 אֶל־תְּהִי חָכֵם בְּעֵינֶיךָ יֵרָא אֶת־
 יְהוָה וְסוּר מֵרַע: 8 רַפְאוֹת תְּהִי לְשַׁרְךָ
 וְשָׁקוּי לְעֵצְמוֹתֶיךָ: 9 כִּבֵּד אֶת־יְהוָה מֵהוֹנֵךָ
 וּמֵרֵאשִׁית כָּל־תְּבוּאֹתֶיךָ: 10 וַיִּמְלְאוּ אֲסַמִּיךָ
 שֶׁבַע וְתִירוֹשׁ יִקְבֹּיךָ יִפְרְצוּ: פ
 11 מוֹסֵר יְהוָה בְּנֵי אֶל־תִּמְאָס וְאֶל־תִּקְעַן
 בְּתוֹכְחָתוֹ: 12 כִּי אֵת אֲשֶׁר יֶאֱהָב יְהוָה
 יוֹכִיחַ וְכָאֵב אֶת־בֶּן יִרְצֶה: 13 אֲשֶׁר־יֵאָדָם
 מֵצֵא חֲכָמָה וְאָדָם יִפִּיק תְּבוּנָה: 14 כִּי טוֹב
 סָחָרָה מִסַּחֲר־כֶּסֶף וּמִחֲרוֹץ
 תְּבוּאֹתָה: 15 יִקְרָה הִיא מִפְּנִיִּים מִפְּנִינִים
 וְכָל־חֲפָצֶיךָ לֹא יִשְׁוּוּ־בָהּ: 16 אֶרֶץ יָמִים
 בְּיַמִּינָהּ בְּשִׂמְאוֹלָהּ עֵשֶׂר וְכָבוֹד: 17 דַּרְכֶּיהָ
 דַּרְכֵי־נֶעֱמִים וְכָל־נְתִיבוֹתֶיהָ שָׁלוֹם: 18 עַץ־
 חַיִּים הִיא לִמְחַזְּקִים בָּהּ וְתִמְכֶּיהָ
 מֵאֲשֶׁר: פ
 19 יְהוָה בַּחֲכָמָה יִסַּד־אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם
 בְּתְבוּנָה: 20 בִּדְעָתוֹ תְּהוֹמֹת גְּבֻקְעוֹ
 וְשַׁחֲקִים יִרְעֶפּוּ־טָל: 21 בְּנֵי אֶל־יִלְזוּ מֵעֵינֶיךָ
 נֹצֵר תִּשְׁיֶה וּמִזְמָה: 22 וַיְהִיו חַיִּים לְנַפְשֶׁךָ
 וְחֹן לְגִרְגֹתֶיךָ: 23 אֲזוּ תִלְךָ לְבִטַח דַּרְכֶּךָ
 וְרַגְלֶךָ לֹא תִגּוֹף: 24 אִם־תִּשְׁכַּב לֹא־תִפְחַד
 וְשִׁכְבָתְךָ וְעָרְבָה שְׁנָתְךָ: 25 אֶל־תִּירָא מִפְּחַד
 פִּתְאֹם וּמִשֶּׁאֵת רָשָׁעִים כִּי תִבֵּא: 26 כִּי־
 יְהוָה יְהִיָּה בְּכִסְלֶךָ וְשָׁמַר רַגְלֶךָ

לְיִשְׁרָיִם תּוֹשִׁיָה מִגֵּן לְהִלְכֵי תָם: 8 לְנֹצֵר
 אֶרְחֹת מִשְׁפָּט וְדַרְךְ חֲסִידוֹ חֲסִידוֹ
 יִשְׁמֵר: 9 אֲזוּ תִבִּין צְדָק וּמִשְׁפָּט וּמִיִּשְׁרָיִם
 כָּל־מַעֲגַל־טוֹב: 10 כִּי־תָבוֹא חֲכָמָה בְּלִבְךָ
 וְדַעַת לְנַפְשֶׁךָ יִנְעַם: 11 מִזְמָה תִשְׁמֵר עָלֶיךָ
 תְּבוּנָה תִנְצַרְכָּה: 12 לְהַצִּילְךָ מִדַּרְךְ רַע
 מֵאִישׁ מְדַבֵּר תְּהַפְּכוֹת: 13 הָעֲזוּבִים אֶרְחֹת
 יִשְׂרָאֵל לְלַכֵּת בְּדַרְכֵי־חַשְׁדָּן: 14 הַשְּׂמַחִים
 לַעֲשׂוֹת רַע יִגְלוּ בְּתֵהֶפְכוֹת רַע: 15 אֲשֶׁר
 אֶרְחֹתֵיהֶם עֵקֶשִׁים וְגִלּוּזִים
 בְּמַעֲגָלוֹתָם: 16 לְהַצִּילְךָ מֵאִשָּׁה זָרָה
 מִנְּכַרְיָה אִמְרִיָה הַחֲלִיקָה: 17 הָעֲזוּבַת אֱלוֹף
 גְּעוּרִיָה וְאֶת־בְּרִית אֱלֹהֶיהָ שָׁכַחָה: 18 כִּי
 שָׁחָה אֶל־מֹוֹת בֵּיתָהּ וְאֶל־דְּפָאִים
 מַעֲגָלְתָּיהָ: 19 כָּל־בָּאִיָּה לֹא יִשׁוּבוּן וְלֹא־
 יִשְׁיִגּוּ אֶרְחֹת חַיִּים: 20 לְמַעַן תִּלְךָ בְּדַרְךְ
 טוֹבִים וְאֶרְחֹת צְדִיקִים תִּשְׁמֵר: 21 כִּי־
 יִשְׁרָיִם יִשְׁכְּנוּ^{pQ} אֶרֶץ וְתִמְיָמִים יִתְרוּ בָּהּ: 2
 וְרָשָׁעִים מֵאֶרֶץ יִכְרְתוּ וּבּוֹגְדִים יִסְחוּ
 מִמֶּנָּה: פ

3 בְּנֵי תוֹרָתִי אֶל־תִּשְׁכַּח וּמִצּוֹתַי יִצַּר
 לְבָבְךָ: 2 כִּי אֶרֶץ יָמִים וּשְׁנוֹת חַיִּים וְשָׁלוֹם
 יוֹסִיפוּ לָךְ: 3 חֶסֶד וְאֱמֶת אֶל־יַעֲזֹבְךָ קִשְׁרָם
 עַל־גִּרְגֹּתֶיךָ כְּתָבָם עַל־לִוַח
 לְבָבְךָ: 4 וּמִצָּאֲחֹן וְשִׁכְל־טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

p We read punctuation in L differently from BHS.

במוסר אל־תָּרַף נִצְרָה כִּי־הִיא
 חַיִּיד־: ¹⁴ בְּאַרְח רָשָׁעִים אֶל־תִּבֵּא וְאֶל־
 תֵּאֲשֶׁר בְּדַרְךְ רָעִים: ¹⁵ פָּרַעְהוּ אֶל־תִּעְבְּר־
 בוּ שְׂטָה מֵעֲלָיו וְעִבּוֹר: ¹⁶ כִּי לֹא יִשְׁנוּ אִם־
 לֹא יָרְעוּ וְנִגְזְלָה שְׁנָתָם אִם־לֹא יִכְשׁוּלוּ
 יִכְשִׁילוּ: ¹⁷ כִּי לַחְמוֹ לֶחֶם רָשָׁע וַיִּיז חֲמָסִים
 יִשְׁתּוּ: ¹⁸ וְאַרְח צְדִיקִים כַּאֲזֹר נִגְהָ הוֹלֵךְ
 וְאֹזֶר עַד־נִכּוֹן הַיּוֹם: ¹⁹ דֶּרֶךְ רָשָׁעִים
 כַּאֲפֵלָה לֹא יִדְעוּ בַּמָּה יִכְשָׁלוּ: פ
²⁰ בְּנֵי לְדַבְּרֵי הַקְּשִׁיבָה לֹא־מְרִי הִט־
 אֲזַנָּה: ²¹ אֶל־יִלְיָזוּ מֵעֵינַיִךְ שְׁמֵרָם בְּתוֹךְ
 לְבָבְךָ: ²² כִּי־חַיִּים הֵם לְמַצְאֵיהֶם וְלִכְל־
 בְּשָׂרוֹ מֵרַפָּא: ²³ מִכָּל־מִשְׁמֵר נִצֵּר לְבָבְךָ כִּי־
 מִמְּנוֹ תוֹצֵאֹת חַיִּים: ²⁴ הִסֵּר מִמֶּךָ עֲקָשׁוֹת
 פֶּה וּלְזוֹת שְׁפָתַיִם הִרְחַק מִמֶּךָ: ²⁵ עֵינַיִךְ
 לִנְכַח יִבִּיטוּ וְעַפְעַפִּיךָ יִיָּשְׁרוּ נִגְדָּה: ²⁶ פִּלַּס
 מֵעַגְל רִגְלֶךָ וְכָל־דְּרָכֶיךָ יִכְנוּ: ²⁷ אֶל־תִּט־
 יַמִּין וּשְׂמֹאל הִסֵּר רִגְלֶךָ מֵרַע:

5 בְּנֵי לְחֻכְמָתִי הַקְּשִׁיבָה לְתַבּוּנָתִי הִט־
 אֲזַנָּה: ² לְשֹׁמֵר מְזֻמּוֹת וְדַעַת שְׁפָתֶיךָ
 יִנְצְרוּ: ³ כִּי נִפְתַּת תִּטְפְּנָה שְׁפָתַי זָרָה וְחֹלֶק
 מִשְׁמֵן חֶכְמָה: ⁴ וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כְּלַעְנָה
 חֲדָה כְּחֹרֵב פִּיּוֹת: ⁵ רִגְלֶיהָ יִרְדּוֹת מוֹת
 שְׂאוֹל צְעָדֶיהָ יִתְמַכּוּ: ⁶ אֶרֶח חַיִּים פֶּךָ
 תִּפְלֵס נָעוּ מֵעֲגֻלְתֶּיהָ לֹא תִדַּע: פ
⁷ וְעַתָּה בְּנִים שְׁמַעוּ־לִי וְאֶל־תִּסּוּרוּ
 מֵאִמְרֵי־פִי: ⁸ הִרְחַק מֵעֲלֶיהָ דְרָכְךָ וְאֶל־

מִלְכָּד: ²⁷ אֶל־תִּמְנַע־טוֹב מִבְּעֲלָיו בְּהִיּוֹת
 לְאֵל יָדִיד יָדְךָ לַעֲשׂוֹת: ²⁸ אֶל־תִּאֲמַר לִרְעִיד
 לְרַעַךְ | לֵךְ וְשׁוּב וּמַחֵר אֲתוֹן וַיִּשׁ
 אֲתָד־: ²⁹ אֶל־תִּחַרֶשׁ עַל־רַעַךְ רָעָה וְהוּא־
 יוֹשֵׁב לְבִטַּח אֲתָד־: ³⁰ אֶל־תִּרְוֹב תִּרְיֹב עִם־
 אָדָם חָנָם אִם־לֹא גָמְלֶךָ רָעָה: ³¹ אֶל־
 תִּקְנֵא בְּאִישׁ חָמָס וְאֶל־תִּבְחָר בְּכָל־
 דְּרָכָיו: ³² כִּי תוֹעֵבֶת יְהוָה נְלוֹז וְאֶת־יִשְׁרִים
 סוּדוּ: ³³ מֵאֲרַת יְהוָה בְּבֵית רָשָׁע וְנֹהָ
 צְדִיקִים יִבְרָךְ: ³⁴ אִם־לִלְצִים הוּא־יִלְיָן
 וְלַעֲנִיִּים וְלַעֲנִיִּים יִתְנַחֵן: ³⁵ כְּבוֹד חֲכָמִים
 יִנְחִלוּ וְכֹסִילִים מְרִים קָלוּז: פ

4 שְׁמַעוּ בָנִים מוֹסֵר אָב וְהַקְּשִׁיבוּ לְדַעַת
 בִּינָה: ² כִּי לֶקַח טוֹב נִתַּתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי
 אֶל־תִּעֲזָבוּ: ³ כִּי־בֶן הָיִיתִי לְאָבִי רַךְ וַיַּחֲדִיד
 לִפְנֵי אִמִּי: ⁴ וַיִּרְנֵי וַיֹּאמֶר לִי יִתְמַךְ־דְּבָרִי
 לְבָבְךָ שְׁמֵר מִצּוֹתַי וְחַיָּה: ⁵ קִנְיָה חֲכָמָה קִנְיָה
 בִּינָה אֶל־תִּשְׁכַּח וְאֶל־תִּטֵּט מֵאִמְרֵי־
 פִּי: ⁶ אֶל־תִּעֲזָבָה וְתִשְׁמָרְךָ אֶהְבֶּה
 וְתִצְרָךְ: ⁷ רֵאשִׁית חֲכָמָה קִנְיָה חֲכָמָה
 וּבְכָל־קִנְיָנֶיךָ קִנְיָה בִּינָה: ⁸ סִלְסֵלָה
 וְתִרְוֹמֶמְךָ תִּכְבֹּדְךָ כִּי תַחְבֹּקְנָה: ⁹ תִּתֵּן
 לְרֵאשִׁיךָ לְוִיתָחֵן עֲטָרַת תִּפְאֲרַת
 תִּמְגִּנְךָ: ¹⁰ שְׁמַע בְּנֵי וְקַח אִמְרֵי וַיִּרְבוּ לְךָ
 שְׁנוֹת חַיִּים: ¹¹ בְּדַרְךְ חֲכָמָה הִרְתִּיךָ
 הִדְרִכְתִּיךָ בְּמַעְגְלֵי־יִשָּׁר: ¹² בְּלִכְתָּךְ לֹא־
 יִצֵּר צְעָדְךָ וְאִם־תִּרְוֹץ לֹא תִכְשָׁל: ¹³ הַחֲזִק

וּתְנוּמָה לְעַפְעָפִיךָ: ⁵ הַנְּצֵל כַּצְּבִי מִיַּד
 וּכְצֹפֹר מִיַּד יְקוּשׁ: פ
⁶ לֶךְ-אֶל-נַמְלָה עֲצֵל רְאֵה דַרְכֶיהָ
 וּחְכָם: ⁷ אֲשֶׁר אֵין-לָהּ קֶצֶץ שֹׁטֵר
 וּמִשָּׁל: ⁸ תִּכְיֶן בְּקִיץ לַחֲמָה אֲגַרָה בְּקֶצֶר
 מֵאֲכָלָהּ: ⁹ עַד-מָתִי עֲצֵל | תִּשְׁכַּב מְתִי
 תִּקּוּם מִשְׁנָתְךָ: ¹⁰ מְעַט שָׁנוֹת מְעַט
 תְּנוּמוֹת מְעַט | חֲבַק יָדַי לְשֹׁכֵב: ¹¹ וּבֹא-
 כְּמַהֲלֶךְ רֹאשֶׁךָ וּמַחְסְרֶךָ כְּאִישׁ מִגֹּן: פ
¹² אָדָם בְּלִיעַל אִישׁ אֲוֹן הוֹלֵךְ עֲקֻשׁוֹת
 פָּה: ¹³ קֶרֶץ בְּעֵינָיו^Q מִלֵּל בְּרִגְלוֹ^Q מְרָה
 בְּאֶצְבָּעֵתָיו: ¹⁴ תִּהְיֶינָה פְּכוֹת | בְּלִבּוֹ חֲרֹשׁ רָע
 בְּכָל-עֵת ^{מדנים} מְדִינִים יִשְׁלַח: ¹⁵ עַל-כֵּן
 פִּתְאֹם יָבֹא אִידוֹ פִּתְעַ יִשְׁבֵּר וְאֵין
 מִרְפָּא: פ
¹⁶ שִׁשְׁהֲנֶה שָׁנָא יְהוּה וְשִׁבַע ^{תועבות}
 תּוֹעֲבֹת^y נִפְשׁוֹ: ¹⁷ עֵינַיִם רָמוֹת לְשׁוֹן שֶׁקֶר
 וַיָּדִים שֹׁפְכוֹת דָּם-נְקִי: ¹⁸ לֵב חֲרֹשׁ
 מַחְשְׁבוֹת אֲוֹן רִגְלִים מְמַהְרוֹת לְרוּץ
 לְרָעָה: ^U ¹⁹ יִפְיַח בְּזָבִים עַד שֶׁקֶר וּמִשְׁלַח
 מְדִינִים בֵּין אַחִים: פ

תִּקְרַב אֶל-פֶּתַח בֵּיתָהּ: ⁹ פֶּן-תִּתֵּן לְאַחֵרִים
 הוֹדֵךְ וְשִׁנְתֶיךָ לְאַכְזָרִי: ¹⁰ פֶּן-יִשְׁבְּעוּ זָרִים
 כַּחַךְ וְעֲצָבֶיךָ בְּבֵית נָכְרִי: ¹¹ וְנִהְיֶינָה
 בְּאַחֲרֵיתֶךָ בְּכָלוֹת בְּשָׂרְךָ
 וּשְׂאֲרֶךָ: ¹² וְאָמַרְתָּ אִיךָ שִׁנְאַתִּי מוֹסֵר
 וְתוֹכַחַת נֶאֱצַץ לְבִי: ¹³ וְלֹא-שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל
 מוֹרִי וְלִמְלַמְדֵי לֹא-הִטִּיתִי אָזְנִי: ¹⁴ בְּמַעַט
 הֵייתִי בְּכָל-רֶעַב בְּתוֹךְ קֶהֱל וְעֵדָה: ¹⁵ שִׁתְּה-
 מִים מִבוֹרֶךְ וְזִנְזִילִים מִתּוֹךְ בְּאֲרָךְ: ¹⁶ יִפּוּצוּ
 מֵעֵינֵיךָ חוּצָה בְּרַחְבוֹת פְּלִגִּי-
 מַיִם: ¹⁷ יִהְיוּ-לְךָ לְבַדָּךְ וְאֵין לְזָרִים
 אֶתְךָ: ¹⁸ יִהְיֶי-מְקוֹרְךָ בְּרוּךְ וְשִׁמַּח מֵאֲשֶׁת
 גְּעוּרֶךָ: ¹⁹ אֵילַת אֶהְבִּים וַיַּעַלְתֶּחֶן דְּדִיהָ
 יְרוּךְ בְּכָל-עֵת בְּאֶהְבָּתָה תִּשְׁגָּה
 תְּמִיד: ²⁰ וְלִמָּה תִּשְׁגָּה בְּנִי בְּזָרָה וְתִחַפֵּק
 חֶק נְכַרְיָהּ: ²¹ כִּי נִכַח | עֵינַיִ יְהוּה דַרְכֵי-
 אִישׁ וְכָל-מַעְגָּלָתָיו מִפֶּלֶס: ²² עוֹנוֹנוֹתֵיו^U
 יִלְכַדְנוּ אֶת-הָרָשָׁע וּבַחֲבִלֵי חֲטָאתוֹ
 יִתְמָךְ: ²³ הוּא יְמוֹת בְּאֵין מוֹסֵר וּבְרַב
 אוֹלָתוֹ יִשְׁגָּה: פ

6 בְּנֵי אִם-עַרְבָתָ לְרַעֲךָ תִּקְעֶתָ לְזָר
 כְּפִיךָ: ² נֹקְשֵׁת בְּאִמְרֵי-פִיךָ גְּלֹכְדָתָ
 בְּאִמְרֵי-פִיךָ: ³ עֲשֵׂה זֹאת אִפּוּא | בְּנֵי
 וְהַנְּצֵל כִּי בָאתָ בְּכַף-רַעֲךָ לֶךְ הַתְּרַפֵּס
 וְרַהֵב רַעֲיָךָ: ⁴ אֶל-תִּתֵּן שָׁנָה לְעֵינֶיךָ

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.
 q We have abandoned or added a ketib/qere relative to BHS. In doing this we agree with L against BHS.
 Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.
 q We have abandoned or added a ketib/qere relative to BHS. In doing this we agree with L against BHS.
 y Yathir readings in L which we have designated as Qeres when both Dothan and BHS list a Qere.
 U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

לֹחַ לִבִּי: ⁴ אָמַר לְחַכְמָה אֶחָתִי אֶת־וּמְדַע
 לְבִינָה תִקְרָא: ⁵ לְשֹׁמְרָךְ מֵאִשָּׁה זָרָה
 מִנְכַרְיָה אֲמַרְיָה הַחֲלִיקָה: ⁶ כִּי בְחִלּוֹן בֵּיתִי
 בְּעַד אֲשַׁנְבִּי נִשְׁקַפְתִּי: ⁷ וְאָרָא בַפְתָּאִים
 אֲבִינָה בְּבָנִים גַּעַר חֲסֵר-לֵב: ⁸ עֲבַר בְּשׁוֹק
 אֲצֵל פְּנֵה וְדָרָךְ בֵּיתָה יֵצֵעַד: ⁹ בְּנִשְׁפֵּי-
 בְּעָרֵב יוֹם בְּאִישׁוֹן לַיְלָה וְאִפְלָה: ¹⁰ וְהִנֵּה
 אִשָּׁה לִקְרֹאתוֹ שֵׁית זֹזָה וְנִצְרַת
 לֵב: ¹¹ הַמַּיָּה הִיא וְסִרְרַת בְּבֵיתָה לֹא-
 יִשְׁכְּנוּ רַגְלֶיהָ: ¹² פְּעַם | בַּחוּץ פְּעַם
 בְּרַחְבּוֹת וְאֲצֵל כָּל-פְּנֵה
 תֵּאָרֵב: ¹³ וְהַחֲזִיקָה בּוֹ: ^c וְנִשְׁקָה-לוֹ הַעֲזָה
 פְּנֵיהָ וְתֹאמַר לוֹ: ¹⁴ זְבַחֵי שְׁלָמִים עָלַי הַיּוֹם
 שְׁלַמְתִּי נְדָרַי: ¹⁵ עַל-כֵּן יֵצְאֵתִי לִקְרֹאתֶךָ
 לְשַׁחַר פְּנִיךָ וְאֲמַצְאֶךָ: ¹⁶ מִרְבָּדִים רְבִדְתִּי
 עֲרֹשֵׁי חֲטָבוֹת אֶטוֹן מִצָּרִים: ¹⁷ נִפְתִּי
 מִשְׁכְּבֵי מֵרָ אֱהָלִים וְקִנְמוֹן: ¹⁸ לָכֵה נְרוֹה
 דָּדִים עַד-הַבֶּקֶר נִתְעַלְסָה בְּאֵהָבִים: ¹⁹ כִּי
 אֵין הָאִישׁ בְּבֵיתוֹ הֵלֶךְ בְּדֶרֶךְ
 מִרְחוֹק: ²⁰ צְרוּר־הַכֶּסֶף לֶקַח בִּידוֹ לְיוֹם
 הַכֶּסֶף יָבֵא בֵיתוֹ: ²¹ הִטְתּוֹ בְּרֵב לִקְחָה
 בְּחֶלֶק שְׁפָתֶיהָ תְּדִיחֶנּוּ: ²² הוֹלֵךְ אַחֲרֶיהָ
 פְּתָאֵם בְּשׁוֹר אֶל-טִבַּח: ^U יָבֹא וְכָעַכְס אֶל-
 מוֹסֵר אֹוִיל: ²³ עַד יִפְלַח חֵץ כִּבְדוֹ כְּמַהֲרָ

נִצֵּר בְּנֵי מִצְוֹת אָבִיךָ וְאֶל-תִּטֹּשׁ תּוֹרַת
 אֲמֶךָ: ²¹ קִשְׁרָם עַל-לִבֶּךָ תִּמְיֵד עֲנֹדָם עַל-
 גְּרִגְרֹתֶךָ: ²² בְּהִתְהַלֵּכְךָ | תִּנְחָה אֶתֶךָ ^C
 בְּשֹׁכְבְךָ תִּשְׁמַר עָלֶיךָ וְהִקִּיצוֹת הִיא
 תְּשִׁיחֶךָ: ²³ כִּי גַר מִצְוָה וְתוֹרָה אֹזֵר וְדָרָךְ
 חַיִּים תּוֹכְחוֹת מוֹסֵר: ²⁴ לְשֹׁמְרָךְ מֵאִשְׁת
 רַע מִחֲלֻקַּת לְשׁוֹן נְכַרְיָה: ²⁵ אֶל-תִּחְמַד
 יִפְיָה בְּלִבְבֶךָ וְאֶל-תִּקְחֶהָ בְּעַפְעֵפֶיהָ: ²⁶ כִּי
 בְּעַד-אִשָּׁה זֹזָה עַד-כֶּפֶר לָחֵם וְאִשְׁת אִישׁ
 נִפְשׁ יִקְרָה תְּצוּד: ^פ
 הִיחַתָּה אִישׁ אֲשֶׁר בְּחִיקוֹ וּבְגִדּוֹ לֹא
 תִשְׁרַפְּנָה: ²⁸ אִם-יְהִלֶךְ אִישׁ עַל-הַנְּחָלִים
 וְרָגְלָיו לֹא תִכּוּיְנָה: ²⁹ כֵּן הֵבֵא אֶל-אִשְׁת
 רַעְהוּ לֹא יִנְקָה כָּל-הַנִּגַּע בָּהּ: ³⁰ לֹא-יָבוּזוּ
 לְגַנֵּב כִּי יִגְנוֹב לְמֵלֵא נִפְשׁוֹ כִּי
 יִרְעֵב: ³¹ וְנִמְצָא יִשְׁלַם שְׁבַע־תַּיִם אֶת-כָּל-
 הוֹן בֵּיתוֹ יִתֵּן: ³² נִאֶף אִשָּׁה חֲסֵר-לֵב
 מִשְׁחִית נִפְשׁוֹ הוּא יַעֲשֶׂנָה: ³³ נִגַּע-וֹקְלוֹן
 יִמְצָא וְחִרְפָּתוֹ לֹא תִמְחָה: ³⁴ כִּי-קִנְיָה
 חֲמַת-גָּבֵר וְלֹא-יִחְמוֹל בְּיוֹם נֶקֶם: ³⁵ לֹא-
 יִשָּׂא פָנָי כָּל-כֶּפֶר וְלֹא-יֵאבֶה כִּי תִרְבֶּה-
 שְׂחָד: ^פ

7 בְּנֵי שֹׁמֵר אֲמַרְי וּמִצְוֹתֵי תִצְפֹּן
 אֶתֶךָ: ² שֹׁמֵר מִצְוֹתֵי וְחֵיהָ וְתוֹרַתִּי כְּאִישׁוֹן
 עֵינֶיךָ: ³ קִשְׁרָם עַל-אֲצַבְעֶתֶיךָ כְּתַבָּם עַל-

C We read one or more accents in L differently from BHQ.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

C We read one or more accents in L differently from BHQ.

וצדקה: ¹⁹ טוב פריי מחרוץ ומפו
 ותבואתי מכסף נבחר: ²⁰ בארח צדקה
 אהלך ^U בתוד נתיבות משפט: ²¹ להנחיל
 אהבי | יש ואצרתיהם אמלא: פ
²² יהוה קנני ראשית דרכו קדם מפעליו
 מאז: ²³ מעולם נסכתי מראש מקדמי-
 ארץ: ²⁴ באין תהמות חוללתי באין
 מעינות נכבדי-מים: ²⁵ בטרים הרים
 הטבעו לפני גבעות חוללתי: ²⁶ עד-לא
 עשה ארץ וחוצות וראש עפרות ^V תבל: ²
⁷ בהכינו שמים שם אני בחוקו חוג על-
 פני תהום: ²⁸ באמצו שחקים ממעל בעזוז
 עינות תהום: ^U ²⁹ בשומו לים | חקו ומים
 לא יעברו-פיו בחוקו מוסדי
 ארץ: ³⁰ ואהיה אצלו אמון ואהיה
 שעשעים יום | יום משחקת לפניו בכל-
 עת: ³¹ משחקת בתבל ארצו ושעשעי
 את-בני אדם: פ
³² ועתה בני שמעו-לי ואשרי דרכי
 ישמרו: ³³ שמעו מוסר וחכמו ואל-
 תפרעו: ³⁴ אשרי אדם שמע לי לשקד על-
 דלתתי יום | יום לשמר מזונות
 פתחי: ³⁵ כי מצאי ^{מצאי} מצאי ^y חיים ויפק

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

V We read one or more vowels in L differently from BHQ.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

y Yathir readings in L which we have designated as Qeres when both Dothan and BHS list a Qere.

צפור אל-פח ולא-ידע כי-בנפשו הוא: פ
²⁴ ועתה בני שמעו-לי והקשיבו לאמרי-
 פי: ²⁵ אל-ישט אל-דרכיה לבד אל-תתע
 בנתיבותיה: ²⁶ כירבים חללים הפילה
 ועצמים כל-הרגיה: ²⁷ דרכי שאול ביתה
 ירדות אל-חדרי-מות: פ

8 הלא-חכמה תקרא ותבונה תתן
 קולה: ² בראש-מרומים עלי-דרך בית
 נתיבות נצבה: ³ ליד-שערים לפי-קרת
 מבוא פתחים תרנה: ⁴ אליכם אישים
 אקרא וקולי אל-בני אדם: ⁵ הבינו פתאים
 ערמה וכסילים הבינו לב: ⁶ שמעו כי-
 נגידים אדבר ומפתח שפתי
 מישרים: ⁷ כי-אמת יהגה חכי ותועבת
 שפתי רשע: ⁸ בצדק כל-אמרי-פי אין
 בהם גפתל ועקש: ⁹ כלם נכחים למבין
 וישרים למצאי דעת: ¹⁰ קחו-מוסרי ואל-
 בסף ודעת מחרוץ נבחר: ¹¹ כי-טובה
 חכמה מפנינים וכל-חפצים לא ישוו-
 בה: ¹² אני-חכמה שכנתי ערמה ודעת
 מזמות אמצא: ¹³ יראת יהוה שנאת רע
 גאה וגאון | ודרך רע ופי תהפכות
 שנאתי: ¹⁴ לי-עצה ותושיה אני בינה לי
 גבורה: ¹⁵ בי מלכים ימלכו ורוזנים יחקקו
 צדק: ¹⁶ בי שרים ישרו ונדיבים כל-שפטי
 צדק: ¹⁷ אני ^{אהביה} אהבי אהב ומשחרי
 ימצאני: ¹⁸ עשר-זכבוד אתי הון עתק

בֶּן חָכָם יִשְׁמַח־אָב וּבֶן כְּסִיל תִּוְגַת
 אָמוֹ: ² לֹא־יִזְעִילוּ אוֹצְרוֹת רָשָׁע וְצַדִּיקָה
 תִּצְלִי מַמּוֹת: ³ לֹא־יִרְעִיב יְהוָה נֶפֶשׁ צַדִּיק
 וְהוֹת רְשָׁעִים יִהְדֹּף: ⁴ רֹאשׁ עֲשֵׂה כֶּף־
 רַמְיָה וַיֵּד חֲרוּצִים תַּעֲשִׂיר: ⁵ אֲגַר בְּקִיץ בֶּן
 מִשְׁכִּיל גֵּרֶם בְּקֶצֶר בֶּן מְבִישׁ: ⁶ בְּרֻכּוֹת
 לְרֹאשׁ צַדִּיק וּפִי רְשָׁעִים יִכְסֶה
 חֲמָס: ⁷ זָכַר צַדִּיק לְבִרְכָה וְשֵׁם רְשָׁעִים
 יִרְקַב: ⁸ חָכֵם־לֵב יִקַּח מִצּוֹת וְאוֹיֵל שְׁפָתַיִם
 יִלְבֹּט: ⁹ הוֹלֵךְ בְּתָם יֵלֵךְ בְּטַח וּמַעֲקֹשׁ
 דַּרְכָּיו יִוָּדַע: ¹⁰ קִרְץ־^Q עֵינָי יִתֵּן עֲצָבַת וְאוֹיֵל
 שְׁפָתַיִם יִלְבֹּט: ¹¹ מְקוֹר חַיִּים פִּי צַדִּיק וּפִי
 רְשָׁעִים יִכְסֶה חֲמָס: ¹² שְׁנֹאָה תַעֲזוֹר
 מִדָּגִים וְעַל כָּל־פְּשָׁעִים תִּכְסֶה
 אֶהְבֶּה: ¹³ בְּשִׁפְתַי גִּבּוֹן תִּמְצָא חֲכָמָה
 וְשִׁבֵּט לִגְוֹ חֲסֵר־לֵב: ¹⁴ חֲכָמִים יִצְפְּנוּ־דַעַת
 וּפִי־אוֹיֵל מִחֲתָה קְרֹבָה: ¹⁵ הוֹן עֲשִׂיר קְרִית
 עֲזוֹ מִחֲתַת דָּלִים רִישָׁם: ¹⁶ פִּעֲלַת צַדִּיק
 לְחַיִּים תְּבוֹאֵת רָשָׁע לְחֲטָאֵת: ¹⁷ אֲרַח
 לְחַיִּים שׁוֹמֵר מוֹסֵר וְעוֹזֵב תּוֹכַחַת
 מִתַּעֲה: ¹⁸ מִכְּסֶה שְׁנֹאָה שְׁפָתַי־שֶׁקֶר
 וּמוֹצֵא דָבָר הוּא כְּסִיל: ¹⁹ בְּרַב דְּבָרִים לֹא
 יַחְדַּל־פֶּשַׁע וְחֹשֶׁךְ שְׁפָתָיו מִשְׁכִּיל: ²⁰ כֶּסֶף
 גִּבָּחַר לְשׁוֹן צַדִּיק לֵב רְשָׁעִים
 כְּמַעַט: ²¹ שְׁפָתַי צַדִּיק יִרְעוּ רַבִּים וְאוֹיֵלִים

רָצוֹן מִיְהוָה: ³⁶ וְחֹטְאֵי חֲמָס נִפְשׁוּ כָּל־
 מְשֻׁנְאֵי אֶהְבּוּ מוֹת: פ

9 חֲכָמוֹת בְּנִתָּה בֵּיתָה חֲצֵבָה עֲמוּדֵיהָ
 שְׁבַעָה: ² טְבַחָה טְבַחָה מִסְכָּה יִינָה אֶף
 עֲרֻכָה שְׁלַחָה: ³ שְׁלַחָה נַעֲרִיתָה תִקְרָא
 עַל־גַּפִּי מְרַמִּי קֶרֶת: ⁴ מִי־פָתִי יִסֵּר הִנֵּה
 חֲסֵר־לֵב אֲמָרָה לוֹ: ⁵ לָכוּ לַחֲמוּ בְלַחֲמֵי
 וְשָׂתוּ בֵּינוֹן מִסְכָּתֵי: ⁶ עֲזוּבוּ פְתָאִים וְחַיּוֹ
 וְאִשְׁרוּ בְּדַרְךְ בִּינָה: ⁷ יִסֵּר | לֵץ לִקַּח לוֹ
 קִלּוֹן וּמוֹכִיחַ לְרָשָׁע מוֹמוֹ: ⁸ אֶל־תִּזְכַּח לֵץ
 פֶּן־יִשְׁנֹאֵךְ הוֹכַח לְחָכָם וַיֹּאהֲבֵךְ: ⁹ תֵּן
 לְחָכָם וַיַּחֲכֵם־עוֹד הוֹדַע לְצַדִּיק וַיּוֹסֶף
 לִקַּח: פ

¹⁰ תַּחֲלַת חֲכָמָה יִרְאֵת יְהוָה וְדַעַת קִדְשִׁים
 בִּינָה: ¹¹ כִּי־בִי יִרְבוּ יַמִּיד וַיּוֹסִיפוּ לֵךְ שְׁנוֹת
 חַיִּים: ¹² אִם־חֲכָמָתָ חֲכָמָתָ לֵךְ וְלִצְתָתָ
 לְבַדְךָ תִשָּׂא: ¹³ אֲשֶׁת כְּסִילוֹת הִמְיָה
 פְּתִיּוֹת וּבִלְיִדְעָה מָה: ¹⁴ וַיִּשְׁבָּה לְפִתַּח
 בֵּיתָה עַל־כֹּפֶסֶת מְרַמִּי קֶרֶת: ¹⁵ לִקְרָא
 לְעִבְרֵי־דָרֶךְ הִמְיִשְׁרוּם אֲרַחֲוֹתָם: ¹⁶ מִי־
 פָּתִי יִסֵּר הִנֵּה וְחֲסֵר־לֵב וְאֲמָרָה
 לוֹ: ¹⁷ מִי־סָגְנוּבִים יִמְתְּקוּ וְלֶחֶם סִתְרִים
 יִנְעָם: ¹⁸ וְלֹא־יִדַּע כִּי־רַפְּאִים שָׁם בְּעַמְקֵי
 שְׂאוּל קִרְאִיהָ: פ

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

10 מְשֻׁלִי שְׁלֹמָה פ

וּבִאֲבָד רְשָׁעִים רָנָה: ¹¹ בְּבִרְכַת יִשְׂרָאֵל
 תָּרוּם קָרַת וּבְפִי רְשָׁעִים תִּהְרָס: ¹² בְּזֶד-
 לָרַעְהוּ חֲסֵר-לֵב וְאִישׁ תְּבוּנוֹת
 יַחְרִישׁ: ¹³ הוֹלֵךְ רַכִּיל מְגַלֵּה-סוּד וְנֶאֱמַן-
 רֹיחַ מִכֶּסֶה דָּבָר: ¹⁴ בְּאֵין תַּחְבְּלוֹת יִפְלֶעֶם
 וְתִשׁוּעָה בְרַב יוֹעֵץ: ¹⁵ רַע-יְרוּעַ כִּי-עֲרַב זָר
 וְשָׂא תִקְעִים בּוֹטֵחַ: ¹⁶ אֲשֶׁת-חַן תִּתְמַדָּה
 כְּבוֹד וְעֲרִיצִים יִתְמַכּוּ-עָשָׂר: ¹⁷ גִּמְלַל גִּפְשׁוֹ
 אִישׁ חֶסֶד וְעֵבֶר שְׂאֵרוֹ אֲכַזְרִי: ¹⁸ רִשָׁע
 עֹשֶׂה פְעֻלַּת-שָׂקָר וְזֹרַע צְדָקָה שֹׂכֵר
 אָמַת: ¹⁹ כֹּן-צְדָקָה לְחַיִּים וּמְרַדֵּף רָעָה
 לְמוֹתוֹ: ²⁰ תּוֹעֵבֶת יְהוָה עֲקֻשֵׁי-לֵב וְרִצּוֹנוֹ
 תְּמִימֵי דָרֶךְ: ²¹ יָד לַיָּד לֹא-יִנְקָה רַע וְזֹרַע
 צְדִיקִים גִּמְלֹט: ²² גִּזְם זָהָב בְּאֵף חֲזִיר
 אֲשֶׁה יָפָה וְסֵרֶת טַעַם: ²³ תְּאֻנוֹת צְדִיקִים
 אֲדִי-טוֹב תִּקְנוֹת רְשָׁעִים עֲבָרָה: ²⁴ יֵשׁ מִפִּזּוֹר
 וְנוֹסֵף עוֹד וְחוֹשֵׁף מִיִּשָׁר אֲדִי-
 לְמַחְסוֹר: ²⁵ נֶפֶשׁ-בְּרִכָּה תִדְשֵׁן וּמְרוֹה גִם-
 הוּא יוֹרָא: ²⁶ מִנֶּעַ בֵּר יִקְבְּהוּ לְאוֹם וּבְרִכָּה
 לְרֹאשׁ מִשְׁבִּיר: ²⁷ שָׁחַר טוֹב יִבְקֹשׁ רִצּוֹן
 וְדָרַשׁ רָעָה תְּבוּאָנוּ: ²⁸ בּוֹטֵחַ בַּעֲשָׂרוֹ הוּא
 יִפֹּל וְכַעֲלָה צְדִיקִים יִפְרָחוּ: ²⁹ עוֹכֵר בֵּיתוֹ
 יִנְחַל-רוּחַ וְעֶבֶד אֲוִיל לְחֶכֶם-לֵב: ³⁰ פְּרִי-
 צְדִיק עֵץ חַיִּים וְלֶקַח נִפְשׁוֹת ^U חֶכֶם: ³¹ הֵן
 צְדִיק בְּאֶרֶץ יִשְׁלַם אֵף כִּי-רִשָׁע וְחוֹטֵא:

בְּחֲסֵר-לֵב יָמוּתוּ: ²² בְּרִכַת יְהוָה הִיא
 תַעֲשִׂיר וְלֹא-יִוָּסֵף עַצְב עִמָּה: ²³ כְּשִׁחּוֹק
 לְכֶסֶל עֲשׂוֹת זִמָּה וְחֲכָמָה לְאִישׁ
 תְּבוּנָה: ²⁴ מְגוֹרַת רִשָׁע הִיא תְּבוּאָנוּ
 וְתֵאוֹת צְדִיקִים יִתֵּן: ²⁵ כַּעֲבוֹר סוּפָה וְאֵין
 רִשָׁע וְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם: ²⁶ כַּחֲמֵץ | לְשֹׁנִים
 וְכַעֲשֵׁן לְעֵינַיִם בֵּין הָעֵצִל לְשִׁלְחָיו: ²⁷ יִרְאֵת
 יְהוָה תּוֹסִיף יָמִים וּשְׁנוֹת רְשָׁעִים
 תִּקְצְרָנָה: ²⁸ תּוֹחֵלֶת צְדִיקִים שְׂמִיחָה
 וְתִקְנוֹת רְשָׁעִים תֵּאבֵד: ²⁹ מִעוֹז לְתָם דָּרֶךְ
 יְהוָה וּמַחֲתָה לְפַעֲלֵי אָוֶן: ³⁰ צְדִיק לְעוֹלָם
 בַּל-יָמוּט וְרְשָׁעִים לֹא יִשְׁכְּנוּ-אֶרֶץ: ³¹ פִּי-
 צְדִיק יָנוּב חֲכָמָה וּלְשׁוֹן תִּהְפְּכוֹת
 תִּכְרַת: ³² שִׁפְתֵי צְדִיק יִדְעוּן רִצּוֹן וּפִי
 רְשָׁעִים תִּהְפְּכוֹת:

11 מֵאֲזֵנֵי מְרֹמָה תּוֹעֵבֶת יְהוָה וְאֶבֶן
 שְׁלֵמָה רִצּוֹנוֹ: ² בְּאִזְדוֹן וַיָּבֵא קָלוֹן וְאֶת-
 צְנוּעִים חֲכָמָה: ³ תִּמַּת יִשְׂרָאֵל תִּנְחַם וְסִלֵּף
 בּוֹגְדִים ^{ושדם} יִשְׁדָּם: ⁴ לֹא-יִזְעִיל הוֹן בְּיוֹם
 עֲבָרָה וְצְדָקָה תִצְעִל מִמּוֹת: ⁵ צְדָקַת תָּמִים
 תִּישָׂר דְּרָכּוֹ וּבְרִשְׁעוֹתוֹ יִפֹּל רִשָׁע: ⁶ צְדָקַת
 יִשְׂרָאֵל תִּצְעִלם וּבִהוֹת בְּגָדִים
 יִלְכְּדוּ: ⁷ בְּמוֹת אָדָם רִשָׁע תֵּאבֵד תִּקְוָה
 וְתוֹחֵלֶת אוֹנִים אֲבָדָה: ⁸ צְדִיק מִצְרָה
 נִחְלָץ וַיָּבֵא רִשָׁע תַּחֲתָיו: ⁹ בְּפָה חֲנֵף
 יִשְׁחַת רַעְהוּ וּבִדְעַת צְדִיקִים
 יִחְלָצוּ: ¹⁰ בְּטוֹב צְדִיקִים תִּעֲלֶץ קָרְיָה

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

וּלְשׁוֹן חֲכָמִים מִרְפָּא: ¹⁹ שְׁפַת־אֲמֶת תִּכּוֹן
 לְעַד וְעַד־אֲרָגִיעָה לְשׁוֹן שֹׁקֵר: ²⁰ מִרְמָה
 בְּלִב־חָרָשִׁי רַע וְלִיעֲצִי שְׁלוֹם
 שְׂמִיחָה: ²¹ לֹא־יֵאָנֶה לְצַדִּיק כָּל־אֹזֶן
 וְרִשְׁעִים מִלְּאוּ רַע: ²² תּוֹעֲבַת יְהוָה שְׁפַת־
 שֹׁקֵר וְעֲשֵׂי אֲמוּנָה רְצוּנוֹ: ²³ אָדָם עָרוֹם
 כֶּסֶה דַעַת וְלֵב כְּסִילִים יִקְרָא אֹולֶת: ²⁴ יַד־
 חֲרוּצִים תִּמְשׁוּל וְרִמְיָה ^{pQ} תִּהְיֶה לְמָס: ²
⁵ דֹּאגָה בְּלִב־אִישׁ יִשְׁחָנָה וְדָבָר טוֹב
 יִשְׁמַחָנָה: ²⁶ יֵתֵר מִרְעֵהוּ צַדִּיק וְדָרָד
 רִשְׁעִים תִּתַּעַם: ²⁷ לֹא־יִחַרְדַּךְ רִמְיָה צִידוֹ
 וְהוֹן־אָדָם יִקֵּר חֲרוּץ: ²⁸ בְּאֶרְח־צַדִּיקָה
 חַיִּים וְדָרָד נְתִיבָה אֶל־מָוֶת: ^U

13 בֶּן חָכָם מוֹסֵר אָב וְלֹץ לֹא־שָׁמַע
 גְּעֵרָה: ² מִפְּרִי פִי־אִישׁ יֵאָכֵל טוֹב וְנִפְשׁ
 בְּגֵדִים חָמָס: ³ נֹצֵר פִּיּו שׁוֹמֵר נִפְשׁוֹ פֹּשֶׁק
 שְׁפַתּוֹ מִחֲתָה־לוֹ: ⁴ מִתְּאֵנָה וְאִין נִפְשׁוֹ
 עָצֵל וְנִפְשׁ חֲרָצִים תִּדְשֹׁן: ⁵ דְּבַר־שֹׁקֵר
 יִשְׁנָא צַדִּיק וְרִשְׁעֵי יִבְאִישׁ וְיִחַפִּיר: ⁶ צַדִּיקָה
 תִּצְרֵר תִּסְדֹּרְךָ וְרִשְׁעָה תִּסְלֹף חֲטָאֵת: ⁷ יֵשׁ
 מִתְּעַשֵׂר וְאִין כָּל מִתְרוֹשֵׁשׁ וְהוֹן רַב: ⁸ כִּפְרֵן
 נִפְשׁ־אִישׁ עֲשָׂרוֹ וְרִשׁ לֹא־שָׁמַע
 גְּעֵרָה: ⁹ אֹור־צַדִּיקִים יִשְׁמַח וְגַר רִשְׁעִים
 יִדְעֵךְ: ¹⁰ רֶק־בִּזְדוֹן יִתֵּן מִצָּה וְאֶת־נֹועֲצִים

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

p We read punctuation in L differently from BHS.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

12 אֱהָב מוֹסֵר ^{cQ} אֱהָב דַּעַת וְשִׁנְא
 תּוֹכַחַת בָּעַר: ² טוֹב יִפִּיק רְצוֹן מִיְהוָה
 וְאִישׁ מְזֻמּוֹת יִרְשִׁיעַ: ³ לֹא־יִכּוֹן אָדָם
 בְּרִשְׁעֵי וְשֹׁרֵשׁ צַדִּיקִים בְּלִי־מוֹט: ⁴ אֲשֶׁת־
 חֵיל עֲטָרַת בַּעֲלָה וְכִרְקַב בַּעֲצֻמוֹתָיו
 מִבִּישָׁה: ⁵ מַחְשְׁבוֹת צַדִּיקִים מִשְׁפָּט
 תַּחְבֻּלוֹת רִשְׁעִים מִרְמָה: ⁶ דְּבַר־י רִשְׁעִים
 אֲרַב־אָדָם וּפִי יִשְׂרָיִם יִצִּילֵם: ⁷ הַפּוֹדֵךְ רִשְׁעִים
 וְאִינָם וּבֵית צַדִּיקִים יַעֲמֵד: ⁸ לְפִי־שִׁכְלוֹ
 יִהְלֵל־אִישׁ וְנִעְוָה־לֵב יִהְיֶה לְבוֹז: ⁹ טוֹב
 נִקְלָה וְעֵבֵד לוֹ מִמֵּת־כֶּבֶד וְחִסְר־
 לָחֵם: ¹⁰ יוֹדַע צַדִּיק נִפְשׁ בְּהִמָּתּוֹ וּרְחֻמֵי
 רִשְׁעִים אֲכֻזָּרִי: ¹¹ עֵבֵד אָדָמָתּוֹ יִשְׁבַּע־לָחֵם
 וּמְרַדֵּף רִיקִים חִסְר־לֵב: ¹² חָמֵד רִשְׁעֵי
 מִצְוֹד רַעִים וְשֹׁרֵשׁ צַדִּיקִים יִתֵּן: ¹³ בְּפִשְׁעֵי
 שְׁפַתִּים מוֹקֵשׁ רַע וַיֵּצֵא מִצָּרָה
 צַדִּיק: ¹⁴ מִפְּרִי פִי־אִישׁ יִשְׁבַּע־טוֹב וּגְמוּל
 יִדִּי־אָדָם יִשׁוּב יִשְׁיֵב לוֹ: ¹⁵ דָּרָד אֹוִיל יִשָּׂר
 בְּעִינָיו וְשָׁמַע לְעֵצָה חָכָם: ¹⁶ אֹוִיל בֵּיּוֹם
 יוֹדַע כְּעֶסוֹ וְכֶסֶה קְלוֹן עָרוֹם: ¹⁷ יִפְתֵּי
 אֲמוּנָה יִגִּיד צַדִּיק וְעַד שֹׁקֵרִים
 מִרְמָה: ¹⁸ יֵשׁ בּוֹטָה ^{cC} כְּמִדְקָרוֹת חָרָב

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

C We read one or more accents in L differently from BHQ.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

חֲכָמָה: ¹¹ הוֹן מִהֶבֶל יִמְעַט וְקִבֵּץ עַל־יַד
 יִרְבֶּה: ¹² תּוֹחֶלֶת מִמְשָׁכָה מִחֶלֶה־לֵב וְעַץ
 חַיִּים תֵּאָוֶה בָּאָה: ¹³ בִּז לְדַבֵּר יִחַבֵּל לוֹ
 וִירָא מְצוּהָ הוּא יִשְׁלָם: ¹⁴ תּוֹרַת חָכְם
 מְקוֹר חַיִּים לְסוֹר מִמְקַשֵּׁי מוֹת: ¹⁵ שְׂכַל־
 טוֹב יִתְזַחַן וְדָרָךְ בְּגֵדִים אֵיתָן: ¹⁶ כָּל־עָרוֹם
 יַעֲשֶׂה בְדַעַת וְכִסְיִל יִפְרֹשׂ אֹולֶת: ¹⁷ מִלֶּאֶךְ
 רֶשַׁע יִפֹּל בְּרַע וְצִיר אֲמוֹנִים
 מִרְפָּא: ¹⁸ רֵישׁ וְקִלּוֹן פּוֹרַע מוֹסֵר וְשׁוֹמֵר
 תּוֹכַחַת יִכְבֵּד: ¹⁹ תֵּאָוֶה נְהִיָּה תִעַרְבֵנּוּ לְנַפְשׁ
 וְתוֹעֵבַת כְּסִילִים סוֹר מֵרַע: ²⁰ הַלוֹךְ הוֹלֵךְ־kQ
 אֶת־חֲכָמִים וְחָכְם יַחֲכֵם וְרַעָה כְּסִילִים
 יִרְוֶע: ²¹ חֲטָאִים תִּרְדֹּף רַעָה וְאֶת־צַדִּיקִים
 יִשְׁלֵם־טוֹב: ²² טוֹב יִנְחִיל בְּנֵי־בָגִים וְצַפּוֹן
 לְצַדִּיק חֵיל חוֹטָא: ²³ רַב־אֲכָל גֵּיר רֵאשִׁים
 וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מִשְׁפָּט: ²⁴ חוֹשֵׁךְ שֶׁבֶטוּ
 שׁוֹנֵא בְּנוֹ וְאֵהֶבּוּ שִׁחְרוּ מוֹסֵר: ²⁵ צַדִּיק
 אֲכָל לְשִׁבַע נִפְשׁוֹ וּבִטָּן רֶשָׁעִים תִּחְסֹר: פ

14 חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה וְאוֹלֶת
 בִּידֵיהָ תִהְרַסְנּוּ: ² הוֹלֵךְ בַּיִשְׁרוֹ יִרָא יְהוָה
 וְנִלְוֹז דְּרָכָיו בּוֹזֵהוּ: ³ בְּפִי־אוֹיִל חֲטָר גְּאוּהָ
 וְשִׁפְתָי חֲכָמִים תִּשְׁמוֹרֵם: ⁴ בָּאֵין אֲלֵפִים
 אָבוֹס בָּר וְרַב־תְּבוֹאוֹת בְּכַח שׁוֹר: ⁵ עַד
 אֲמוֹנִים לֹא יִכָּזֵב וַיִּפְיַח כְּזָבִים עַד

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

k We read one or more consonants in L differently from BHS.

אֶל־חֲכָמִים לֹא יֵלֵךְ: ¹³ לֵב שֹׁמֵחַ יֵיטֵב
פָּנִים וּבַעֲצַבַת־לֵב רוּחַ נִכְאָה: ¹⁴ לֵב גָּבוֹן
יִבְקֹשׁ־דַעַת וּפְנֵי וּפְנֵי כְסִילִים יִרְעֶה
אוֹלָת: ¹⁵ כָּל־יָמָיו עֲנֵי רַעִים וְטוֹב־לֵב
מִשְׁתָּה תָמִיד: ¹⁶ טוֹב־מַעַט בִּירְאֵת יְהוָה
מֵאוֹצַר רָב וּמֵהוֹמָה בּוֹ: ¹⁷ טוֹב אֲרַחַת יֶרֶק
וְאֵהֶבֶה־שֵׁם מְשׁוֹר אָבוֹס וְשִׁנְאָה־
בוֹ: ¹⁸ אִישׁ חֲמָה יִגְרֶה מְדוֹן וְאֶרְדּ U אֲפִים
יִשְׁקִיט רֵיב: ¹⁹ דֶּרֶךְ עֲצֹל כְּמִשְׁכַּת חֲדָק
וְאֲרַח יִשְׂרָיִם סִלְלָה: ²⁰ בֵּן חֲכָם יִשְׁמַח־אֵב
וְכִסִּיל אָדָם בּוֹזָה אִמּוֹ: ²¹ אוֹלָת שְׂמִחָה
לְחֶסֶר־לֵב וְאִישׁ תְּבוּנָה יִישֶׁר־לֶכֶת: ^{pQ}
²² הַפֶּר מַחֲשָׁבוֹת בְּאֵין סוֹד וּבְרַב יוֹעֲצִים
תִּקּוּם: ²³ שְׂמִחָה לְאִישׁ בְּמַעֲנֵה־פִיו וּדְבַר
בְּעַתּוֹ מֵה־טוֹב: ²⁴ אֲרַח חַיִּים לְמַעְלָה
לְמַשְׁכִּיל לְמַעַן סוֹר מִשְׂאוֹל מָטָה: ²⁵ בֵּית
גָּאִים יִסַּח | יְהוָה וְיֵצֵב גְּבוּל
אַלְמָנָה: ²⁶ תּוֹעֲבַת יְהוָה מַחֲשָׁבוֹת רָע
וְטֹהָרִים אִמְרֵי־נַעַם: ²⁷ עֹכֵר בֵּיתוֹ בּוֹצֵעַ
בָּצַע וְשׁוֹנֵא מִתַּנַּת יַחִיה: ²⁸ לֵב צְדִיק יִהְיֶה
לְעִנּוֹת וּפִי רְשָׁעִים יִבְיַע רַעוֹת: ²⁹ רַחוֹק
יְהוָה מִרְשָׁעִים וְתִפְלַת צְדִיקִים
יִשְׁמַע: ³⁰ מְאוֹר־עֵינַיִם יִשְׁמַח־לֵב שְׂמוֹעָה

יְהִיה מַחֲסָה: ²⁷ יִרְאֵת יְהוָה מְקוֹר חַיִּים
לְסוֹר מִמְקָשֵׁי מוֹת: ²⁸ בְּרַב־עַם הִדְרַת־
מֶלֶךְ וּבִאֲפֹס לֹא־מַחַתֵּת רְזוֹן: ²⁹ אֶרֶךְ
אֲפִים רַב־תְּבוּנָה וּקְצֵר־רוּחַ מֵרִים
אוֹלָת: ³⁰ חַיִּי בְּשָׂרִים לֵב מִרְפָּא וּרְקַב
עֲצָמוֹת קִנְאָה: ³¹ עֲשֶׂק־דֶּלֶל U חֲרָף עֲשֶׂהוּ
וּמְכַבְּדוֹ חֲנֹן אֲבִיוֹן: ³² בְּרַעַתוֹ יִדְחֶה רָשָׁע
וְחֶסֶה בְּמוֹתוֹ צְדִיק: ³³ בְּלֵב גָּבוֹן תִּנְוַח
חֲכָמָה וּבִקְרַב כְּסִילִים תִּוְדַע: ³⁴ צְדָקָה
תְּרוֹמַם־גּוֹי וְחֶסֶד לְאֲמִים חֲטָאת: ³⁵ רְצוֹן־
מֶלֶךְ לְעַבְדֵי מִשְׁכִּיל וְעִבְרָתוֹ תִּהְיֶה מִבִּישׁ:

15 מַעֲנֵה־רֶךְ יֵשִׁיב חֲמָה וּדְבַר־עֶצֶב
יַעֲלֶה־אָף: ² לְשׁוֹן חֲכָמִים תִּיטִיב דַּעַת וּפִי
כְּסִילִים יִבְיַע אוֹלָת: ³ בְּכָל־מְקוֹם עֵינֵי
יְהוָה צְפוֹת רַעִים וְטוֹבִים: ⁴ U מִרְפָּא לְשׁוֹן
עֵץ חַיִּים וְסִלְף בָּהּ שֶׁבֶר בְּרוּחַ: ⁵ אוֹיֵל
יִנְאֵץ מוֹסֵר אָבִיו וְשֹׁמֵר תּוֹכַחַת
יַעֲרֵם: ⁶ בֵּית צְדִיק חֶסֶן רַב וּבִתְבוּאֵת
רָשָׁע נִעְבְּרַת: ⁷ שְׂפָתַי חֲכָמִים יִזְרוּ דַעַת
וְלֵב כְּסִילִים לֹא־כֹן: ⁸ זֶבַח רְשָׁעִים תּוֹעֲבַת
יְהוָה וְתִפְלַת יִשְׂרָיִם רְצוֹנוֹ: ⁹ תּוֹעֲבַת יְהוָה
דֶּרֶךְ רָשָׁע וּמִרְדֵּף צְדָקָה יֶאֱהֵב: ¹⁰ מוֹסֵר
רַע לְעֵזֵב אֲרַח שׁוֹנֵא תּוֹכַחַת
יָמוֹת: ¹¹ שְׂאוֹל וְאֶבְדוֹן נִגְדֵי יְהוָה אָף כִּי־
לְבוֹת בְּנֵי־אָדָם: ¹² לֹא יֶאֱהֵב־לֶךְ הוֹכַח לּוֹ

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

p We read punctuation in L differently from BHS.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

יִשְׂרָיִם יֵאָהֵב: ¹⁴ חֶמֶת־מֶלֶךְ מִלְּאֲכֵי־מוֹת
 וְאִישׁ חָכֵם יִכְפָּרְנָה: ¹⁵ בְּאֹרֶץ־פְּנֵי־מֶלֶךְ
 חַיִּים וְרָצוֹנוֹ כַּעֲב מִלְּקוֹשׁ: ¹⁶ קְנֵה־חֶכְמָה
 מִה־טוֹב מִחֲרוֹץ וּקְנֹת בִּינָה נִבְחַר
 מִכֶּסֶף: ¹⁷ מִסֵּלֶת יִשְׂרָיִם סוֹר מֵרַע שֹׁמֵר
 נִפְשׁוֹ נֹצֵר דַּרְכּוֹ: ¹⁸ לִפְנֵי־שֹׁבֵר גָּאוֹן וּלְפָנָי
 כְּשִׁלּוֹן גְּבֵה רֹחַ: ¹⁹ טוֹב שְׁפִלְרוּחַ אֶת־
 עֵינָיִם ^{עֵינָיִם} מִחֶלֶק שָׁלַל אֶת־
 גְּאִים: ²⁰ מִשְׁכִּיל עַל־דָּבָר יִמְצָא־טוֹב
 וּבוֹטַח בִּיהוָה אֲשֶׁר־יֹ: ²¹ לַחֶכֶם־לֵב יִקְרָא
 נְבוֹן וּמִתֵּק שְׁפָתַיִם יִסִּיף לִקַּח: ²² מְקוֹר
 חַיִּים שֶׁכֶל בְּעֲלִיו וּמוֹסֵר אֲוִלִים
 אֲוִלֹת: ²³ לֵב חָכֵם יִשְׁכִּיל פִּיהוּ וְעַל־שְׁפָתָיו
 יִסִּיף לִקַּח: ²⁴ צוֹף־דָּבֵשׁ אִמְרֵי־נֶעֱם מִתּוֹק
 לְנֶפֶשׁ וּמֵרַפָּא לְעַצֵּם: ²⁵ יֵשׁ דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל
 לִפְנֵי־אִישׁ וְאַחֲרֵיהָ דְרָכֵי־מוֹת: ²⁶ נֶפֶשׁ
 עֹמֵל עֲמֵלָה לֹו כִּי־אָכַף עָלָיו פִּיהוּ: ²⁷ אִישׁ
 בְּלִיעַל כָּרָה רָעָה וְעַל־שְׁפָתָיו ^{שְׁפָתָיו} כָּאֵשׁ
 צָרְבַת: ²⁸ אִישׁ תְּהַפְּכוֹת יִשְׁלַח מִדּוֹן וְנִרְגָּן
 מִפְּרִיד אֲלוֹף: ²⁹ אִישׁ חֶמֶס יִפְתָּה רֵעֵהוּ
 וְהוֹלִיכֵהוּ בְּדֶרֶךְ לֹא־טוֹב: ³⁰ עֵצָה עֵינָיו
 לַחֲשֹׁב תְּהַפְּכוֹת קֶרֶן שְׁפָתָיו כֶּלֶה
 רָעָה: ³¹ עֲטֵרַת תְּפָאֶרֶת שִׁיבָה בְּדֶרֶךְ
 צְדָקָה תִּמְצָא: ³² טוֹב אֶרֶץ אֲפִים מִגְּבוּר
 וּמִשָּׁל בְּרוּחוֹ מִלֵּב עִיר: ³³ בְּחִיק יוֹטֵל
 אֶת־הַגּוֹרֵל וּמִיְהוָה כָּל־מִשְׁפָּטוֹ:

טוֹב פֶּת חֲרָבָה וְשִׁלּוּהָ מִבַּיִת **17**

טוֹבָה תְּדַשְׁן־עַצֵּם: ³¹ אֲזֵן שֹׁמֵעַ ^Q תּוֹכַחַת
 חַיִּים בְּקֶרֶב חֶכְמִים תִּלְוִן: ³² פּוֹרַע מוֹסֵר ^Q
 מוֹאֵס נִפְשׁוֹ וְשׁוֹמֵעַ תּוֹכַחַת קוֹנֵה
 לֵב: ³³ יִרְאֵת יְהוָה מוֹסֵר חֶכְמָה וּלְפָנָי
 כְּבוֹד עֲנוּה:

16 לְאָדָם מֵעֲרִכֵי־לֵב וּמִיְהוָה מֵעֲנוּה
 לְשׁוֹן: ² כָּל־דְרָכֵי־אִישׁ זָךְ בְּעֵינָיו וְתַכּוֹן
 רוּחוֹת יְהוָה: ³ גָּל אֶל־יְהוָה מֵעֲשִׂיף וַיִּכְנֹו
 מִחֲשַׁבְתֵּיךְ: ⁴ כָּל־ ^C פֶּעַל יְהוָה לִמְעַנְהוּ וְגַם־
 רָשָׁע לַיּוֹם רָעָה: ⁵ תּוֹעֵבֶת יְהוָה כָּל־גְּבֵה־
 לֵב יָד לַיָּד לֹא יִנְקָה: ⁶ בְּחָסֵד וְאֵמֶת יִכַּפֵּר
 עוֹן וּבִירְאֵת יְהוָה סוֹר מֵרַע: ⁷ בְּרָצוֹת יְהוָה
 דְרָכֵי־אִישׁ גַּם־אֹיְבָיו יִשְׁלַם אֹתוֹ: ⁸ טוֹב־
 מֵעַט בְּצִדְקָה מֵרַב תְּבוֹאוֹת בְּלֹא
 מִשְׁפָּט: ⁹ לֵב אָדָם יִחֲשֹׁב דַּרְכּוֹ וְיְהוָה יִכִּין
 צֵדָדוֹ: ¹⁰ קָסֵם | עַל־שְׁפָתֵי־מֶלֶךְ בְּמִשְׁפָּט
 לֹא יִמְעַל־פִּיו: ¹¹ פֶּלֶס | וּמֵאֲזֵנֵי מִשְׁפָּט
 לִיהוָה מֵעֲשֵׂהוּ כָּל־אֲבִי־כִיס: ¹² תּוֹעֵבֶת
 מַלְכִים עֲשׂוֹת רָשָׁע כִּי בְצִדְקָה יִכּוֹן
 כֶּסֶף: ¹³ רָצוֹן מַלְכִים שְׁפָתֵי־צֶדֶק וְדָבָר

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

C We read one or more accents in L differently from BHQ.

יִקַּח לְהַטּוֹת אֲרָחוֹת מִשִּׁפְּט׃²⁴ אֶת־פְּגִי
מִבֵּין חֲכָמָה וְעֵינֵי כֶסֶל בְּקִצֵּה-
אָרֶץ׃²⁵ כַּעַס לְאָבִיו בֶּן כֶּסֶל וּמְמַר
לְיֹלְדֹתָיו׃²⁶ גַּם עֲנוּשׁ לְצַדִּיק לֹא־טוֹב
לְהַכּוֹת גְּדִיבִים עַל־יִשְׂרָאֵל׃²⁷ חוֹשֵׁד אֲמָרְיוֹ
יֹדַע דַּעַת וְקִרְיָן יִקְרֶה רֹחַ אִישׁ תְּבוּנָה׃²⁸ גַּם
אֲוִיל מַחְרִישׁ חֲכָם יַחֲשֵׁב אִטְם שְׁפָתָיו
נְבוֹן׃

18 לְתֹאֲוָה יִבְקֹשׁ נִפְרָד בְּכָל־תּוֹשִׁיָּה
יִתְגַּלֵּעַ׃² לֹא־יִחַפֵּץ כֶּסֶל בְּתְבוּנָה כִּי אִם־
בְּהַתְגַּלּוֹת לְבוֹ׃³ בְּבוֹא־רָשָׁע בָּא גַם־בוֹז
וְעַם־קָלוֹן חֲרָפָה׃⁴ מֵיָם עֲמָקִים דְּבָרֵי פִי־
אִישׁ נָחַל נִבֵּעַ מִקּוֹר חֲכָמָה׃⁵ שְׂאֵת פְּגִי־
רָשָׁע לֹא־טוֹב לְהַטּוֹת צַדִּיק
בְּמִשְׁפָּט׃⁶ שְׁפָתָיו כֶּסֶל יִבְאוּ בְרִיב וּפְיוֹ
לְמַהֲלָמוֹת יִקְרָא׃⁷ פִּי־כֶסֶל מִחֲתָה־לוֹ
וּשְׁפָתָיו מוֹקֵשׁ נִפְשׁוֹ׃⁸ דְּבָרֵי נִרְגָן
כְּמַתְלֵה־מַיִם וְהֵם יִרְדּוּ חֲדָרֵי־בֶטֶן׃⁹ גַּם
מִתְרַפֶּה בְּמִלְאֲכָתּוֹ אַח הוּא לְבַעַל
מִשְׁחִית׃¹⁰ מִגְדֹּל־עֵז שֵׁם יְהוָה בּוֹ־יִרוּץ
צַדִּיק וְנִשְׁגָּב׃¹¹ הוֹן עֲשִׂיר קָרִית עֵזוֹ
וּכְחוּמָה נִשְׁגָּבָה בְּמִשְׁפִּיתָיו׃¹² לְפָנֵי־שֹׁבֵר
יִגְבֶּה לִב־אִישׁ וּלְפָנֵי כְבוֹד עֲנוּה׃¹³ מִשִּׁיב
דָּבָר בֶּטָרִם יִשְׁמַע אֲוֹלֵת הֵיא־לוֹ
וּכְלָמָה׃¹⁴ רוּח־אִישׁ יִכְלָכַל מִחֲלָהוּ וְרוּחַ
נִכְאָה מִי יִשְׁאַנָּה׃¹⁵ לֵב נְבוֹן יִקְנֶה־דַּעַת
וְאֵזֶן חֲכָמִים תִּבְקֹשׁ־דַּעַת׃¹⁶ מִתָּן אָדָם

מִלֵּא זִבְחֵי־רִיב׃² עֶבֶד־מִשְׁפִּיל יִמְשַׁל בְּבֶן
מִבֵּישׁ וּבִתְוֹךְ אֲחִים יִחַלֵּק נַחֲלָה׃³ מִצָּרָף
לְכֶסֶף וְכוֹר לְזָהָב וּבַחֵן לַבּוֹת יְהוָה׃⁴ מִרַע
מִקְשִׁיב עַל־שִׁפְת־אָזֶן שִׁקֵּר מִזִּין עַל־לְשׁוֹן
הוֹת׃⁵ לַעֲגֹ לְרֵשׁ חֲרָף עֲשָׂהוּ שִׁמַּח לְאִיד
לֹא יִנְקָה׃⁶ עֲטַרְת זִקְנִים בְּנֵי בָנִים
וְתַפְאֶרֶת בָּנִים אֲבוֹתָם׃⁷ לֹא־נִאֲוָה לְנַבֵּל
שְׁפָת־יִתֵּר אֶף כִּי־לְנָדִיב שְׁפָת־
שִׁקֵּר׃⁸ אֲבֹן־חֵן הַשַּׁחַד בְּעֵינֵי בַעֲלָיו אֶל־
כָּל־אִשֶּׁר יִפְנֶה יִשְׁכִּיל׃⁹ מִכְּסֵה־פֶשַׁע
מִבְּקֹשׁ אֶהְבֶּה וְשִׁנָּה בְּדָבָר מִפְּרִיד
אֶלּוֹף׃¹⁰ תַּחַת גְּעֵרָה בְּמִבֵּין מֵהַכּוֹת כֶּסֶל
מֵאָה׃¹¹ אֲדַמְרֵי יִבְקֹשׁ־רַע וּמִלְאָד אֲכַזְרֵי
יִשְׁלַח־בוֹ׃¹² פָּגוּשׁ דָּב שִׁכּוֹל בְּאִישׁ וְאֶל־
כֶּסֶל בְּאֲוִלָתּוֹ׃¹³ מִשִּׁיב רָעָה תַּחַת טוֹבָה
לֹא־תִמִּישׁ תְּמוּשׁ רָעָה מִבֵּיתָיו׃¹⁴ פּוֹטֵר מֵיָם
רֵאשִׁית מִדּוֹן וּלְפָנֵי הַתְּגַלֵּעַ הָרִיב
נְטוּשׁ׃¹⁵ מִצַּדִּיק רָשָׁע וּמִרְשִׁיעַ צַדִּיק
תּוֹעֵבֶת יְהוָה גַּם־שִׁנְיָהֶם׃¹⁶ לְמַהֲזֶה מַחִיר
בִּיד־כֶּסֶל לְקַנּוֹת חֲכָמָה וְלִב־אֵין׃¹⁷ בְּכָל־
עַת אֶהָב הָרַע וְאֶח לְצָרָה יוֹלֵד׃¹⁸ אָדָם
חִסֵּר־לֵב תּוֹקֵעַ כָּף עֲרַב עֲרַפָּה לְפָנֵי
רַעְיוֹ׃¹⁹ אֶהָב פֶּשַׁע אֶהָב מִצָּה מִגְּבִיָּה
פְּתָחוֹ מִבְּקֹשׁ־שֹׁבֵר׃²⁰ עֲקֹשׁ־לֵב לֹא
יִמְצָא־טוֹב וְנִהַפֵּד בְּלִשׁוֹנוֹ יִפּוֹל
בְּרַעְיָה׃²¹ יֵלֵד כֶּסֶל לְתוֹנֶה לוֹ וְלֹא־יִשְׁמַח
אָבִי נָבֵל׃²² לֵב שִׁמַּח יֵיטֵב גֵּהָה וְרוּחַ
נִכְאָה תִיבֹשׁ־גָרָם׃²³ שַׁחַד מַחִיק רָשָׁע

זַעַף מִלֶּדֶד וּכְטַל עַל־עֵשֶׁב רְצוּנוֹ: ¹³ הַזֶּה
 לְאָבִיו בֵּן כָּסִיל וְדֹלֶף טֹרַד מְדִינָה
 אִשָּׁה: ¹⁴ בֵּית וְהוֹן נַחֲלַת אָבוֹת וּמִיָּהוּהָ
 אִשָּׁה מִשְׁכַּלֶּת: ¹⁵ עֲצָלָה תִפְּלֵל תִּרְדָּמָה
 וְנַפְשׁ רַמְיָה תִרְעַב: ¹⁶ שֹׁמֵר מִצְוָה שֹׁמֵר
 נַפְשׁוֹ בּוֹזֵה דַרְכָיו יֹמֵת יָמוֹת: ¹⁷ מְלוּהָ יְהוּהָ
 חוֹנֵן דָּל וְגַמְלוֹ יִשְׁלַם־לוֹ: ¹⁸ יִסָּר בְּנֵדָה כִּי־
 יֵשׁ תִּקְוָה וְאֶל־הַמִּיתוֹ אֶל־תִּשָּׂא
 נַפְשׁוֹ: ¹⁹ גֵּר־לִי גֵּר־לִי חֲמָה נִשְׂא עֵגֶשׂ כִּי אִם־
 תִּצְלִל וְעוֹד תּוֹסֵף: ²⁰ שְׁמַע עֲצָה וּקְבַל
 מוֹסֵר לְמַעַן תַּחֲכֵם בְּאַחֲרִיתֶךָ: ²¹ רַבּוֹת
 מִחֲשָׁבוֹת בְּלִב־אִישׁ וְעֵצַת יְהוָה הִיא
 תִּקּוּם: ²² תֵּאֲנוֹת אָדָם חֲסִדוֹ וְטוֹב־רֵשׁ
 מֵאִישׁ כָּזָב: ²³ יִרְאֵת יְהוָה לְחַיִּים וְשִׁבַּע
 יִלְיָן בַּל־יִפְקֹד רַע: ²⁴ טֹמֵן עֲצָל יָדוֹ בְּצַלְחַת
 גַּם־אֶל־פִּיהוֹ לֹא יִשִּׁיבָנָה: ²⁵ לֶךְ תִּפְּהָ וּפְתֵי
 יַעֲרָם וְהוֹכִיחַ לְנַבּוֹן יִבִּין דַּעַת: ²⁶ מִשְׁדָּד־
 אָב יִבְרִיחַ אִם בֵּן מִבִּישׁ וּמִחֲפִיר: ²⁷ חֲדַל־
 בְּנִי ^U לְשִׁמְעַ מוֹסֵר לְשִׁגּוֹת מֵאֲמַר־דַּעַת: ²
⁸ עַד בְּלִיעַל יִלְיָן מִשְׁפָּט וּפִי רִשְׁעִים יִבְלַע־
 אוֹן: ²⁹ נִכּוֹנוֹ לְלִצִּים שְׁפָטִים וּמִהַלְמוֹת לִגְוֹ
 כְּסִילִים:

20 לֶךְ הַיּוֹן ^U הִמָּה שֹׁכֵר וְכֹל־שִׁגָּה בּוֹ לֹא
 יַחֲכֵם: ² נָהֵם בְּכַפִּיר אֵימַת מִלֶּדֶד מִתְעַבְּרוּ
 חוֹטֵא נַפְשׁוֹ: ³ כְּבוֹד לְאִישׁ שֶׁבֶת מְרִיב

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

יִרְחִיב לוֹ וּלְפָנָיו גְּדִלִים יִנְחֲנוּ: ¹⁷ צְדִיק
 הָרֵאשׁוֹן בְּרִיבוֹ ^{יבא} וּבֵא־רֵעֵהוּ
 וַחֲקְרוּ: ¹⁸ מְדִינִים יִשְׁבִּית הַגּוֹרֵל וּבֵין
 עֲצוּמִים יִפְרִיד: ¹⁹ אִחַ נַפְשָׁע מִקְרִית־עוֹ
 וּמְדוּנִים ^{ומדינים} וּמְדִינִים כְּבָרִיחַ אֲרָמוֹן: ²⁰ מִפְּרִי פִי־
 אִישׁ תִּשְׁבַּע בְּטוֹנוֹ תִּבּוֹאֵת שְׁפָתָיו
 יִשְׁבַּע: ²¹ מוֹת וַחַיִּים בִּיד־לְשׁוֹן וְאֶהְבִּיהָ
 יֹאכֵל פְּרִיָּה: ²² מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב וַיִּפֶק
 רְצוֹן מִיָּהוּהָ: ²³ תַּחֲנוּגִים יִדְבַר־רֵשׁ וְעָשִׂיר
 יַעֲנֶה עֲזוֹת: ²⁴ אִישׁ רָעִים לְהַתְרַעֵעַ וַיֵּשׁ
 אֶהָב דָּבַק מֵאָח:

19 טוֹב־רֵשׁ הוֹלֵךְ בְּתִמּוֹ מֵעֵקֶשׁ שְׁפָתָיו
 וְהוּא כָּסִיל: ² גַּם בְּלֹא־דַעַת נַפְשׁ לֹא־טוֹב
 וְאֵץ בְּרַגְלִים חוֹטֵא: ³ אֲוֹלַת אָדָם תִּסְלַף
 דַּרְכּוֹ וְעַל־יְהוָה יִזְעַף לְבוֹ: ⁴ הוֹן יִסִּיף רָעִים
 רַבִּים וְדָל מִרְעֵהוּ ^U יִפְרֹד: ⁵ עַד שְׁקָרִים לֹא
 יִנְקָה וַיִּפִּיחַ כְּזָבִים לֹא יִמְלֹט: ⁶ רַבִּים יַחֲלוּ
 פְּנֵי־נְדִיב וְכֹל־הִרְעַ לְאִישׁ מִתֵּן: ⁷ כֹּל אַחֲי־
 רֵשׁ | שְׁנֵאָהוּ אֵף כִּי מִרְעֵהוּ רָחֲקוּ מִמֶּנּוּ
 מִרְדָּף אֲמָרִים ^{לא} לֹא־לֹהֶמָּה: ⁸ קָנָה־לֵב אֶהָב
 נַפְשׁוֹ שֹׁמֵר תִּבּוֹנָה לְמִצָּא־טוֹב: ⁹ עַד
 שְׁקָרִים לֹא יִנְקָה וַיִּפִּיחַ כְּזָבִים יֹאבֵד: ^פ
¹⁰ לֹא־נֵאֲוָה לְכָסִיל תִּעֲנוּג אֵף כִּי־לַעֲבָד |
 מִשֵּׁל בְּשָׂרִים: ¹¹ שֶׁכֶּל אָדָם הָאֲרִיךְ אִפּוֹ
 וְתִפְאָרְתּוֹ ^U עֲבָר עַל־פִּשְׁעוֹ: ¹² נָהֵם בְּכַפִּיר

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

מְרַמָּה לֹא־טוֹב: ²⁴ מִיְהוּהָ ^{vnQ} מִצְעָדֵי־גִבּוֹר
וְאָדָם מִה־יָבִין דְּרָכּוֹ: ²⁵ מוֹקֵשׁ אָדָם יִלַּע
קֹדֶשׁ וְאַחַר נְדָרִים לְבַקֵּר: ²⁶ מְזַרְהָ רְשָׁעִים
מִלֶּךְ חֲכָם וַיֵּשֶׁב עֲלֵיהֶם אוֹפֵן: ²⁷ גֵּר יְהוּהָ
נִשְׁמַת אָדָם חָפֵשׁ כָּל־חֲדָרֵי־בֵטֶן: ²⁸ חֶסֶד
וְאַמֶּת יִצְרוּ־מִלֶּךְ וְסָעַד בַּחֶסֶד
כִּסְאוֹ: ²⁹ תִּפְאָרַת בַּחוּרִים כַּחֵם וְהִדָּר
זְקֵנִים שִׁיבָה: ³⁰ חֲבָרוֹת פָּצַע ^{תמרירק} תִּמְרוֹק
בְּרַע וּמְכוֹת חֲדָרֵי־בֵטֶן:

21 פְּלִגְי־מִים לִב־מִלֶּךְ בִּיד־יְהוּהָ עַל־כָּל־
אֲשֶׁר יַחְפֹּץ יִטְנוּ: ² כָּל־דְּרָךְ־אִישׁ יִשָּׂר
בְּעֵינָיו וְתִכֵּן לִבּוֹת יְהוּהָ: ³ עֲשֵׂה צְדָקָה
וּמִשְׁפָּט נִבְחַר לִיהוּהָ מִזִּבְחַ: ⁴ רוּם־עֵינַיִם
וְרַחֲב־לֵב גֵּר רְשָׁעִים חֲטָאֵת: ⁵ מַחְשְׁבוֹת
חַרוּץ אֶדְ־לְמוֹתָר וְכָל־אֶץ אֶדְ־
לְמַחְסוֹר: ⁶ פֶּעַל אוֹצְרוֹת בְּלִשׁוֹן שֶׁקֶר הֵבֵל
גִּדְף מִבְּקִשֵׁי־מוֹת: ⁷ שִׁדְר־רְשָׁעִים יְגוּרָם כִּי
מֵאֲנוּ לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט: ⁸ הַפְּכֹפֵךְ דְּרָךְ אִישׁ
וְזָר וְזָד יִשָּׂר פֶּעַל: ⁹ טוֹב לְשִׁבֶת עַל־פְּנֵת־
גַּג מֵאֲשֶׁת מְדִינָיִם וּבֵית חֶבֶר: ¹⁰ נִפְשׁ רָשָׁע
אוֹתָה־רַע לֹא־יִחַן בְּעֵינָיו רַעְהוּ: ¹¹ בַּעֲנֹש־
לֶקֶט ^U יַחֲכַם־פִּתִּי וּבִהַשְׁכִּיל לְחֲכָם יִקַּח־
דַּעַת: ¹² מִשְׁכִּיל צְדִיק לְבֵית רָשָׁע מְסֻלָּף

וְכָל־אֲוִיל יִתְגַּלַּע: ⁴ מִחוּרָף עֲצַל לֹא־יַחַרֵּשׁ
^{ישאל} וְשָׂאֵל בְּקִצִּיר וְאִין: ⁵ מִיִּם עֲמָקִים עֲצָה
בְּלִב־אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָנָה: ⁶ רַב־אָדָם
יִקְרָא אִישׁ חֶסֶד וְאִישׁ אֲמוּנִים מִי
יִמְצֵא: ⁷ מִתְהַלֵּךְ בְּתִמּוֹ צְדִיק אֲשֶׁרִי בְּנִיו
אֲחֵרָיו: ⁸ מִלֶּךְ יוֹשֵׁב עַל־כִּסֵּא־דָיִן מְזַרְהָ
בְּעֵינָיו כָּל־רַע: ⁹ מִי־אָמַר זִכְרִי לְבִי
טְהִרְתִּי מִחֲטָאֵתִי: ¹⁰ אָבֹן וְאָבֹן אֵיפָה
וְאֵיפָה תוֹעֵבַת יְהוּהָ גַם־שְׁנֵיהֶם: ¹¹ גַּם
בְּמַעַלְלָיו יִתְנַפְּר־נֶעַר אִם־זָד וְאִם־יִשָּׂר
פֶּעַל: ¹² אֵזֶן שֹׁמֵעַת וְעֵין רֹאֶה יְהוּהָ עֲשֵׂה
גַם־שְׁנֵיהֶם: ¹³ אַל־תִּתְאַהֵב שְׁנָה פּוֹת־תוֹרֵשׁ
פִּקַּח עֵינָיִךְ שִׁבַּע־לַחֵם: ¹⁴ רַע רַע יֹאמַר
הַקּוֹנֶה וְאֵזֶל לֹא אֵזֶן יִתְהַלֵּל: ¹⁵ יֵשׁ זֶהָב וְרַב־
פְּנִינִים וְכָלִי יִקָּר שְׁפִתֵי־דַעַת: ¹⁶ לְקַח־בְּגָדוֹ
כִּי־עָרַב זָר וּבָעַד ^{נכרים} נִכְרִיהָ
חֲבֵלָהוּ: ¹⁷ עָרַב לֹאִישׁ לַחֵם שֶׁקֶר וְאַחַר
יִמְלֵא־פִיהוּ חֶצֶץ: ¹⁸ מַחְשְׁבוֹת בַּעֲצָה תִכֵּן
וּבִתְחֵלּוֹת עֲשֵׂה מִלְחָמָה: ¹⁹ גּוֹלָה־סוֹד
הוֹלֵךְ רַכִּיל וּלְפִתָּה שְׁפִתָּיו לֹא
תִתְעָרַב: ²⁰ מִקְלָל אָבִיו וְאִמּוֹ יִדְעֵךְ גְּרוֹ
^{באישון} בְּאִישׁוֹן חֲשָׁד: ²¹ גִּחְלָה ^{מבחלת} מִבְּהִלַּת
בְּרֵאשִׁינָה וְאַחֲרִיתָהּ לֹא תִבְרָךְ: ²² אַל־
תֹּאמַר אֲשֶׁלְמָה־רַע קִנְיָה לִיהוּהָ וַיִּשָּׂע
לֶךְ: ²³ תוֹעֵבַת יְהוּהָ אָבֹן וְאָבֹן וּמֵאֲזִנֵּי

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

n Marks an anomalous form.

v We read one or more vowels in L differently from BHS.

U We agree with both BHS 1997 and BHQ on an unexpected reading.

וּפְתָיִים עָבְרוּ וַנִּעֲנְשׁוּ: ⁴ עֵקֶב עֲנוּה יִרְאֵת
 יְהוָה עֲשֶׂר וְכַבֹּד וְחַיִּים: ⁵ צַנִּים פָּחִים
 בְּדַרְךְ עֵקֶשׁ שׁוֹמֵר נִפְשׁוֹ יִרְחַק
 מֵהֶם: ⁶ חֲנֹךְ לִנְעַר עַל־פִּי דַרְכּוֹ גַם כִּי־יִזְקִין
 לֹא־יִסּוֹר מִמֶּנָּה: ⁷ עֲשִׂיר בְּרָשִׁים יִמְשׁוֹל
 וְעַבְד לֹזֶה לְאִישׁ מְלוּה: ⁸ זֹרַע עֹלָה יִקְצֹר־
 יִקְצֹר־אֵון וְשֶׁבֶט עֲבָרְתּוֹ יִכְלֶה: ⁹ טוֹב־עֵין
 הוּא יִבְרָךְ כִּי־נָתַן מִלְחָמוֹ לְדָל: ¹⁰ גֵּרֶשׁ לֶץ
 וַיֵּצֵא מִדּוֹן וַיִּשְׁבֹּת דֵּין וְקִלּוֹן: ¹¹ אֱהָב טְהוֹר־
 טְהוֹר־לֵב חֵן שְׁפָתָיו רַעְהו מְלֹךְ: ¹² עֵינָי
 יְהוָה נִצְרוּ דַעַת וַיִּסְלַף דְּבָרֵי בְגָד: ¹³ אֱמַר
 עֲצֵל אֲרִי בַחוּץ בַּתּוֹךְ רְחֹבוֹת
 אֲרָצָת: ¹⁴ שׁוֹחָה עֲמָקָה פִּי זְרוֹת זְעוּם
 יְהוָה יִפּוֹל־יִפּוֹל־שָׁם: ¹⁵ אֲוֹלֵת קְשׁוּרָה בְּלֵב־
 נֶעַר שֶׁבֶט מוֹסֵר יִרְחִיקָנָה מִמֶּנּוּ: ¹⁶ עֲשֶׂק
 דָּל לְהִרְבּוֹת לוֹ נָתַן לְעֲשִׂיר אֶד־
 לְמַחְסוֹר: ¹⁷ הֵט אֲזַנְךָ וּשְׁמַע דְּבָרֵי חֲכָמִים
 וְלִבְךָ תִּשְׁתִּי לְדַעְתִּי: ¹⁸ כִּי־נִגְעִים כִּי־
 תִשְׁמְרֵם בְּבִטְנְךָ יִכְנּוּ יַחֲדוֹ עַל־
 שְׁפָתֶיךָ: ¹⁹ לֵהֵיוֹת בֵּיהוָה מִבְּטַחְךָ
 הוֹדַעְתִּיךָ הַיּוֹם אֶף־אֶתָּה: ²⁰ הֲלֹא כְּתַבְתִּי
 לְךָ ^{שְׁלֹשׁוֹם} ^{שְׁלִישִׁים} בְּמוֹעֲצָת
 וְדַעַת: ²¹ לְהוֹדִיעֶךָ קִשְׁט־^c אֱמַרִי אֲמַת
 לְהַשִּׁיב אֱמָרִים אֲמַת לְשַׁלְּחִיךָ: ^פ
²² אֶל־תִּגְזַל־דָּל כִּי דַל־הוּא וְאֶל־תִּדְכָא עֲנִי

רְשָׁעִים לָרַע: ¹³ אֵטֶם אֲזַנּוֹ מִזַּעֲקַת־דָּל גַּם־
 הוּא יִקְרָא וְלֹא יַעֲנֶה: ¹⁴ מִתֵּן בִּסְתֵר יִכְפֶּה־
 אֵף וְשִׁחַד בַּחֵק חֲמָה עֲזָה: ¹⁵ שְׂמַחָה
 לְצַדִּיק עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וּמַחֲתָה לְפַעֲלֵי
 אֵון: ¹⁶ אָדָם תּוֹעָה מִדַּרְךְ הַשְּׂכָל בַּקְהֵל
 רְפָאִים יִנּוּח: ¹⁷ אִישׁ מַחְסוֹר אֱהָב שְׂמַחָה
 אֱהָב יִזְוֹשְׁמֹן לֹא יַעֲשִׂיר: ¹⁸ כִּפָּר לְצַדִּיק
 רָשַׁע וְתַחַת יִשְׂרָיִם בּוֹגֵד: ¹⁹ טוֹב שְׁבֹת
 בְּאַרְץ־מִדְבָּר מֵאֲשֶׁת ^{מִדּוֹנִים} מִדִּינִים
 וְכַעַס: ²⁰ אוֹצֵר | נַחֲמַד וְשֶׁמֶן בְּנוּה חֲכָם
 וְכִסִּיל אָדָם יִבְלַעְנוּ: ²¹ רֹדֵף צְדָקָה וְחֹסֵד
 יִמְצֵא חַיִּים צְדָקָה וְכַבֹּד: ²² עִיר גְּבֻרִים
 עָלָה חֲכָם וַיִּרַד עֲזוֹ מִבְּטַחָה: ²³ שֹׁמֵר פִּי
 וְלִשׁוֹנוֹ שֹׁמֵר מִצְּרוֹת נִפְשׁוֹ: ²⁴ יָד יְהִיר לֶץ
 שְׂמוֹ עוֹשֶׂה בְּעֲבָרַת זְדוֹן: ²⁵ תֵּאוֹת עֲצֵל
 תִּמְתֶּנּוּ כִּי־מֵאֲנוּ יָדָיו לַעֲשׂוֹת: ²⁶ כָּל־הַיּוֹם
 הַתֵּאוֹה תֵּאוֹה וְצַדִּיק יִתֵּן וְלֹא
 יִחְשֹׁד: ²⁷ זָבַח רְשָׁעִים תּוֹעֵבָה אֵף כִּי־
 בְזָמָה יִבְיָאֲנוּ: ²⁸ עַד־כּוֹזְבִים יֵאבֵד וְאִישׁ
 שׁוֹמֵעַ לִגְצַח יִדְבֵר: ²⁹ הֲלֵעוֹ אִישׁ רָשַׁע
 בְּפָנָיו וַיִּשָּׂר הוּא | ^{יְכִין יִבִּין דְּרַכּוֹ} ³⁰ אֵין
 חֲכָמָה וְאֵין תְּבוּנָה וְאֵין עֲצָה לְנִגַּד יְהוָה: ^פ
³¹ סוֹס מוֹכֵן לַיּוֹם מִלְחָמָה וְלֵיהוָה
 הַתְּשׁוּעָה:

22 נִבְחַר שֵׁם מִעֲשֶׂר רַב מִכֶּסֶף וּמִזָּהָב

חֵן טוֹב: ² עֲשִׂיר וְרַשׁ נִפְגְּשׁוּ עֲשֶׂה כָלֶם
 יְהוָה: ³ עָרוֹם | רָאָה רָעָה ^{וִיסְתֵר} וְנִסְתָּר

C We read one or more accents in L differently from BHQ.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

חֶזֶק הוֹאִירִיב אֶת־רִיבִם אֶתְּךָ: ¹² הִבִּיֵאֶה
 לְמוֹסֵר לִבָּךְ וְאַזְנֶךָ לְאַמְרֵי־דַעַת: ¹³ אֶל־
 תִּמְנַע מִנְעַר מוֹסֵר כִּי־תִכְנֹן בְּשֵׁבֶט לֹא
 יָמוּת: ¹⁴ אֵתָּה בִּשְׁבֵט תִּכְנֹן וְנִפְשׁוּ מִשְׂאוֹל
 תִּצִּיל: ¹⁵ בְּנֵי אִם־חָכָם לִבָּךְ יִשְׂמַח לְבִי גַם־
 אֲנִי: ¹⁶ וְתַעֲלֹזְנָה כְּלִיּוֹתַי בְּדַבָּר שְׂפָתַיִךְ
 מִיִּשְׂרָיִם: ¹⁷ אֶל־יִקְנֶא לִבָּךְ בַּחֲטָאִים כִּי
 אִם־בִּירֵאת־יְהוָה כָּל־הַיּוֹם: ¹⁸ כִּי אִם־יֵישׁ
 אַחֲרֵית וְתִקְוֹתֶיךָ לֹא תִכְרַת: ¹⁹ שְׁמַע־אַתָּה
 בְּנֵי וְחָכָם וְאֲשֶׁר בְּדַרְדָּר לִבָּךְ: ²⁰ אֶל־תִּהְיֶה
 בְּסַבְּאֵי־יָיִן בְּזֹלְלֵי בֶשֶׂר לָמוֹ: ²¹ כִּי־סַבֵּא
 וְזוֹלֵל יוֹרֵשׁ וְקָרְעִים תִּלְבִּישׁ נוֹמָה: ²² שְׁמַע
 לְאַבִּיֶךָ זֶה יִלְדֶּךָ וְאֶל־תִּבּוֹז כִּי־זִקְנָה
 אִמָּךְ: ²³ אֲמַת קָנָה וְאֶל־תִּמְכֹּר חֲכָמָה
 וּמוֹסֵר וּבִינָה: ²⁴ גוֹל גּוֹל יְגוֹל יְגוֹל אָבִי צַדִּיק
 יוֹלֵד וְיוֹלֵד חָכָם וְיִשְׁמַח־יִשְׁמַח־בּוֹ: ²⁵ יִשְׂמַח־
 אָבִיֶךָ וְאִמָּךָ וְתִגַּל יוֹלְדֶתְךָ: ²⁶ תִּגְהַבְנֵי לִבָּךְ
 לִי וְעֵינַיִךְ דְּרָכֵי תִרְצֶנָּה: ²⁷ כִּי־שׁוֹחָה
 עֲמֻקָּה זֹנָה וּבְאֵר צָרָה נִכְרִיהָ: ²⁸ אֶף־הִיא
 כַּחַתֵּף תִּתְאַרֵב וּבוֹגְדִים בְּאָדָם תּוֹסֵף: ²⁹ לָמִי
 אוֹי לָמִי אָבוֹי לָמִי מְדוּנִים מְדוּנִים | לָמִי שִׂיחַ
 לָמִי פִצְעִים חֲנָם לָמִי חִכְלֹלוֹת
 עֵינַיִם: ³⁰ לְמֵאֲחֵרִים עַל־הֵיזֵן לְבָאִים לְחֹקֵר
 מִמֶּסֶד: ³¹ אֶל־תִּרְא יוֹן כִּי יִתְאַדָּם כִּי־יִתֵּן
 בְּכִיס בְּכֹס עֵינֹו יִתְהַלֵּךְ
 בְּמִישָׁרִים: ³² אַחֲרֵיתוֹ כָּנַחַשׁ יִשָּׁךְ וְכִצְפָּעְנִי
 יִפְרֹשׁ: ³³ עֵינַיִךְ יִרְאוּ זְרוֹת וְלִבָּךְ יִדְבֹר

בְּשַׁעַר: ²³ כִּי־יְהוּהוּ יָרִיב רִיבִם וְקִבַּע אֶת־
 קַבְעֵיהֶם גִּפְשׁ: ²⁴ אֶל־תִּתְרַע אֶת־בַּעַל אָף
 וְאֶת־אִישׁ חַמּוֹת לֹא תָבוֹא: ²⁵ פּוֹת־תִּאֲלָף
 אַרְחָתוֹ אַרְחָתוֹ וְלִקְחָתָּ מוֹקֵשׁ
 לְגִפְשֶׁךָ: ²⁶ אֶל־תִּהְיֶה בְּתִקְעֵי־כָף בְּעַרְבִים
 מִשְׂאוֹת: ²⁷ אִם־אֵיזֶן־לֶךָ לְשֵׁלֶם לָמָּה יִקַּח
 מִשְׁכָּבְךָ מִתַּחֲתֶיךָ: ²⁸ אֶל־תִּסַּג גְּבוּל עוֹלָם
 אֲשֶׁר עָשׂוּ אֲבוֹתֶיךָ: ²⁹ חֲזִית אִישׁ | מִהִיר
 בְּמִלְאֲכָתוֹ לְפָנֵי־מְלָכִים יִתְיַצֵּב בְּלִיתִיַּצֵּב
 לְפָנֵי חֲשָׁשִׁים: פ

23 כִּי־תִשָּׁב לְלַחֹם אֶת־מוֹשֵׁל בֵּין תָּבִין
 אֶת־אֲשֶׁר לְפָנֶיךָ: ² וְשִׁמַּת שְׂכִין בְּלֶעָךְ אִם־
 בְּעַל גִּפְשׁ אֶתָּה: ³ אֶל־תִּתְאַוּ ^q
 לְמִטְעַמוֹתָיו וְהוּא לָחֵם כְּזָבִים: ⁴ אֶל־תִּיגַע
 לְהַעֲשִׂיר מִבִּינְתֶךָ חֶדְל: ⁵ הַתְּעוֹף הַתְּעוֹף
 עֵינֶיךָ בּוֹ וְאַיִנְנוּ כִּי עָשָׂה יַעֲשֶׂה־לוֹ כְּנַפִּים
 כְּנֹשֶׁר וְעִיף יַעֲוֶף הַשְּׂמִים: פ
⁶ אֶל־תִּלְחֹם אֶת־לָחֵם רַע עֵינֹו וְאֶל־תִּתְאַוּ
 תִּתְאַוּ לְמִטְעַמְתּוֹ: ⁷ כִּי | כְּמוֹ־שַׁעַר
 בְּנִפְשׁוֹ כְּוָהוּא אֶכְל וְשִׂתָּה יֹאמֵר לֶךְ וְלָבוֹ
 בְּל־עַמְדָּ: ⁸ פִּתְּךָ־אֶכְלֶתָ תִקְיֵאָנָה וְשִׁחַתָּ
 דְּבַרְיֶךָ הַנְּעִימִים: ⁹ בְּאִזְנֵי כְּסִיל אֶל־תִּדְבֹר
 כִּי־יָבוֹז לְשִׁכָּל מְלִיךָ: ¹⁰ אֶל־תִּסַּג גְּבוּל
 עוֹלָם וּבְשַׁדֵּי יְתוּמִים אֶל־תָּבֹא: ¹¹ כִּי־גִאֲלִם

a Adaptations to a Qere which L and BHS, by their design, do not indicate.

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.
 q We have abandoned or added a ketib/qere relative to BHS. In doing this we agree with L against BHS.

רבצו: ^{pQ} 16 כי שבע | יפול צדיק וקם
 ורשעים יפשו ברעה: ¹⁷ בנפל ^{אויבד}
 אויבד: ^y אל-תשמח ובכשלו אל-יגל לבד: ¹
⁸ פן-יראה יהוה ורע בעיניו והשיב מעליו
 אפן: ¹⁹ אל-תתחר במרעים אל-תקנא
 ברשעים: ²⁰ כי | לא-תהיה אחרית לרע
 נר רשעים ידעך: ²¹ ירא-את-יהוה בני
 ומלך עם-שונים אל-תתערב: ²² כי-פתאם
 יקום אידם ופיד שניהם מי
 יודע: ²³ גם-אלה לחכמים הכר-פנים
 במשפט בל-טוב: ²⁴ אמר | לרשע צדיק
 אתה יקבהו עמים יזעמוהו
 לאמים: ²⁵ ולמוכיחים ינעם ועליהם תבוא
 ברכת-טוב: ²⁶ שפתים ישק משיב דברים
 נכחים: ²⁷ הכן בחוץ | מלאכתך ועתדה
 בשדה לך אחר ובנית ביתך: ^פ
²⁸ אל-תהי עד-חנם ברעך והפתית
 בשפתך: ²⁹ אל-תאמר כאשר עשה-לי כן
 אעשה-לו אשיב לאיש כפעלו: ³⁰ על-
 שדה איש-עצל עברתי ועל-כרם אדם
 חסר-לב: ³¹ והנה עלה כלו | קמשנים כסו
 פניו חרלים וגדר אבניו נהרסה: ³² ואחזה
 אנכי אשית לבי ראיתי לקחתי
 מוסר: ³³ מעט שנות מעט תנומות מעט |
 חבק ידים לשכב: ³⁴ ובא-מתהלך רישך

תהפכות: ³⁴ והיית כשכב בלבים וכשכב
 בראש חבל: ³⁵ הכוני בל-חליתי הלמוני
 בל-ידעתי מתי אקיץ אוסיף אבקשנו
 עוד:

24 אל-תקנא באנשי רעה ואל-תתאו
 תתאו להיות אתם: ² כי-שד ^c יהגה לבם
 ועמל שפתיהם תדברנה: ³ בחכמה יבנה
 בית ובתבונה יתכונן: ⁴ ובדעת חדרים
 ימלאו כל-הון יקר ונעים: ⁵ גבר-חכם
 בעוז ואיש-ידעת מאמן-כח: ⁶ כי
 בתחבולות תעשה-לך מלחמה ותשוטה
 ברב יועץ: ⁷ ראמות לאויל חכמות בשער
 לא יפתח-פיהו: ⁸ מחשב להרע לו בעל-
 מזמות יקראו: ⁹ זמת אולת חטאת
 ותועבת לאדם לץ: ¹⁰ התרפית ביום צרה
 צר כחכה: ¹¹ הצל לקחים למות ומטים
 להרג אס-תחשוך: ¹² כי-תאמר הן לא-
 ידענו זה הלא-תכן לבות | הוא-יבין ונצר
 גפשך הוא ידע והשיב לאדם
 כפעלו: ¹³ אכל-בני דבש כי-טוב ונפת
 מתוק על-חכך: ¹⁴ כן | דעה חכמה
 לנפשך אס-מצאת ויש אחרית ותקותך
 לא תפרת: ^פ
¹⁵ אל-תארב רשע לנוה צדיק אל-תשדד

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

p We read punctuation in L differently from BHS.

y Yathir readings in L which we have designated as Qeres when both Dothan and BHS list a Qere.

C We read one or more accents in L differently from BHQ.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

בְּיוֹם קָרָה תִּחְמַץ עַל־נֶתֶר וְיִשָּׂר בְּשָׂרִים עַל לִב־רַע: פ

²¹ אִם־רָעַב שָׁנְאָךָ הֶאֱכַלְהוּ לֶחֶם וְאִם־צָמָא הִשְׁקֵהוּ מַיִם: ²² כִּי גַחְלִים אָתָּה חֲתָה עַל־רֹאשׁוֹ וַיְהִי הַיְשָׁלִם־לָךְ: ²³ רוּחַ צָפוֹן תִּחְוֹלֵל גְּשֶׁם וּפְגָיִם גְּזַעְמִים לְשׁוֹן סִתָּר: ²⁴ טוֹב יְשֻׁבַת עַל־פְּנֵת־גַּג מֵאֲשֶׁת מְדוּנִים ^{מְדִינִים} וּבֵית חֶבֶר: ²⁵ מִיִּם קָרִים עַל־נַפֶּשׁ עֵיפָה וּשְׁמוּעָה טוֹבָה מֵאֲרָץ מֶרְחָק: ²⁶ מֵעֵינַי גִּרְפָּשׁ וּמִקּוֹר מִשְׁחַת צְדִיק מִט לַפְּנֵי־רַשָׁע: ²⁷ אֲכָל דָּבַשׁ הִרְבּוֹת לֹא־טוֹב וְחֶקֶר כְּבֹדִים כְּבֹד: ²⁸ עֵיר פְּרוּצָה אֵין חוֹמָה אִישׁ אֲשֶׁר אֵין מַעְצָר לְרוּחוֹ:

²⁶ כִּשְׁלֹג | בִּקְיִץ וּכְמֶטֶר בִּקְצִיר כֵּן לֹא־נֹאֵה לְכֶסֶל כְּבֹד: ² כַּצְּפוֹר לָנוֹד בְּדָרוֹר לְעוֹף כֵּן קָלַלְתָּ חֲזָם ^{לֹא} לֹו תִבָּא: ³ שׁוֹט לְסוֹס מִתַּג לְחֶמּוֹר וְשֹׁבֵט לָגוֹ כְּסִילִים: ⁴ אֶל־תִּתֵּן בְּסִיל כְּאוֹלְתּוֹ פֶּן־תִּשְׁוֶה־לוֹ גַּם־אֶתָּה: ⁵ עֲנֵה כְּסִיל כְּאוֹלְתּוֹ פֶּן־יְהִיָּה חֶכֶם בְּעֵינָיו: ⁶ מִקְצָה רַגְלִים חֶמֶס שִׁתָּה שֶׁלַח דְּבָרִים בֵּיד־כְּסִיל: ⁷ דַּלְיֹו שְׂקִים מִפֶּסֶח וּמִשָּׁל בְּפִי כְּסִילִים: ⁸ כַּצְּרוֹר אָבִן בְּמַרְגָּמָה כִּן־נֹתֵן לְכֶסֶל כְּבֹד: ⁹ חוֹחַ עֲלֵה בֵיד־שֶׁכּוֹר וּמִשָּׁל בְּפִי כְּסִילִים: ¹⁰ רֵב מְחוֹלֵל־כָּל וְשֹׁכֵר כְּסִיל וְשֹׁכֵר עֵבְרִים: ¹¹ כִּכְלָב שָׁב עַל־קֶאֱוֹ כְּסִיל שׁוֹנֵה בְּאוֹלְתּוֹ: ¹² רְאִיתָ אִישׁ חֶכֶם בְּעֵינָיו תִּקְוָה

וּמְחֹסְרֵיךָ בְּאִישׁ מִגֹּן: פ

²⁵ גַּם־אֱלֹהִים מִשְׁלֵי שְׁלֹמָה אֲשֶׁר הִעֲתִיקוּ אֲנָשִׁי | חִזְקִיָּה מִלֹּד־יְהוּדָה: ² כְּבֹד אֱלֹהִים הִסְתַּר דָּבָר וּכְבֹד מְלָכִים חֶקֶר דָּבָר: ³ שָׁמַיִם לְרוֹם וְאָרֶץ לְעֶמֶק וְלֵב מְלָכִים אֵין חֶקֶר: ⁴ הִגּוּ סִיגִים מִכֶּסֶף וַיֵּצֵא לְצַרְף כְּלִי: ⁵ הִגּוּ רִשָׁע לַפְּנֵי־מֶלֶךְ וַיִּכּוֹן בְּצַדִּיק כֶּסֶף: ⁶ אֶל־תִּתְהַדָּר לַפְּנֵי־מֶלֶךְ וּבִמְקוֹם גְּדֹלִים אֶל־תַּעֲמֹד: ⁷ כִּי טוֹב אָמַר לִךְ עֲלֵה הִנֵּה מֵהַשְּׁפִילָךְ לַפְּנֵי גְדִיב אֲשֶׁר רָאוּ עֵינֶיךָ: ⁸ אֶל־תֵּצֵא לְרֵב מֵהָר פֶּן־מֵה־תַּעֲשֶׂה בְּאַחֲרִיתָהּ בְּהַכְּלִים אֶתְךָ רַעַד: ⁹ רִיבֶךָ רִיב אֶת־רַעַד וְסוֹד אַחֲרֵי־אֶל־תִּגַּל: ¹⁰ פֶּן־יִחְסַדֶּךָ שִׁמְעַת וְדַבַּתְךָ לֹא תִשׁוּב: ¹¹ תִּפְוַחֲתִי זֶהָב בְּמִשְׁכִּיֹּת בְּסוֹף דְּבָר דָּבָר עַל־אֶפְנָיו: ¹² גִּזְמֵם זֶהָב וְחִלִּי־כַתֶּם מוֹכִיחַ חֶכֶם עַל־אֵזֶן שִׁמְעַת: ¹³ כַּצֵּנֶת־שֶׁלֹּג | בְּיוֹם קָצִיר צִיר גִּאֲמָן לְשֶׁלַחֵיו וּנְפֶשׁ אֲדָנָיו יָשִׁיב: פ

¹⁴ גְּשֵׁיָאִים וְרוּחַ וּגְשָׁם אֵין אִישׁ מִתְהַלֵּל בְּמַת־שִׁקָּר: ¹⁵ בְּאֲרֶךְ אַפִּים יִפְתָּה קֶצֶץ וְלִשׁוֹן רֹכָה תִשְׁבַּר־גָּרָם: ¹⁶ דָּבַשׁ מֵצֵאתָ אֲכָל דִּינָךְ פֶּן־תִּשְׁבַּעְנֵנוּ וְהִקְאֵתוֹ: ¹⁷ הֶקֶר רַגְלֶךָ מִבֵּית רַעַד פֶּן־יִשְׁבַּעְךָ וּשְׁנֵאָךְ: ¹⁸ מִפִּיךָ וְחָרֵב וְחִץ שָׁנוֹן אִישׁ עֲנֵה בְרַעְוֵהוּ עַד שִׁקָּר: ¹⁹ שֵׁן רַעַה וְרַגְלֵ מוֹעֲדַת מִבְּטָח בּוֹגֵד בְּיוֹם צָרָה: ²⁰ מַעֲדָה בְּגֹד |

אִוִּיל כְּבֹד מְשִׁינֵיהֶם: ⁴ אֲכֹזְרִיּוֹת חֲמָה
 וְשֹׁטֵף אֶף וּמִי יַעֲמֵד לִפְנֵי קִנְיָהּ: ⁵ טוֹבָה ^{cQ}
 תּוֹכַחַת מְגִלָּה מֵאֲהָבָה מִסְתָּרֶת: ⁶ גִּאֲמָנִים
 פָּצְעֵי אוֹהֵב וְנִעְתָּרוֹת גְּשִׁיקוֹת
 שׁוֹנְאֵ: ⁷ נִפְשׁ שְׂבִעָה תְּבוֹס גַּפְת וְנִפְשׁ
 רָעָבָה כָּל־מֵר מְתוֹק: ⁸ כְּצִפּוֹר נוֹדֶדֶת מִן־
 קִנְיָה בֶן־אִישׁ נוֹדֵד מִמְקוֹמוֹ: ⁹ שֶׁמֶן וְקִטְרֶת
 יִשְׁמַח־לֵב וּמִתֵּק רֵעֵהוּ מִעֲצַת־
 נֶפֶשׁ: ¹⁰ רַעֲדָ ^{cQ} וְרַעֲדָ ^c וְרַעֲדָ אֲבִיךָ אֶל־תִּעֲזֹב
 וּבֵית אָחִיךָ אֶל־תִּבּוֹא בְיוֹם אִידֶךָ טוֹב שָׁכֵן
 קָרוֹב מֵאֵח רְחוֹק: ¹¹ חֲכָם בְּנֵי וְשִׁמַּח לְבִי
 וְאֲשִׁיבָה חֲרִפֵי דְבָר: ¹² עָרוֹם רָאָה רַעֲה
 נִסְתָּר פְּתָאִים עֲבְרוּ נִעֲנָשׁוּ: ¹³ קַח־בְּגָדוֹ
 כִּי־עָרַב זָר וּבַעַד נִכְרִיָּה חִבְּלָהּ: ¹⁴ מְבָרָךְ
 רֵעֵהוּ | בְּקוֹל גְּדוֹל בִּבְקָר הַשָּׁבִים קִלְלָה
 תַּחֲשֹׁב לֹ: ¹⁵ דֶּלֶף טוֹרֵד בְּיוֹם סִגְרִיר
 וְאֲשֶׁת ^{מדוּנִים} מְדִינִים גְּשִׁתָּהּ: ¹⁶ צַפְנִיָּה צִפּוֹן־
 רוּחַ וְשֶׁמֶן יְמִינוֹ יִקְרָא: ¹⁷ בְּרוּל בְּבִרְזֵל
 יִחַד וְאִישׁ יִחַד פְּגִיר־רַעֲהוּ: ¹⁸ נִצֵּר תֵּאָנָה
 יֹאכַל פְּרִיָּה וְשֶׁמֶר אֲדָנָיו יִכְבֵּד: ¹⁹ בְּמַיִם
 הַפְּנִים לִפְנִים כֵּן לִב־הָאָדָם
 לָאָדָם: ²⁰ שְׂאוֹל ^{ואבדה} וְאֲבָדוֹ לֹא תִשְׁבַּעְנָה

לְכַסִּיל מִמֶּנּוּ: ¹³ אָמַר עֲצֵל שֶׁחַל בְּדַרְדָּר
 אֲרִי בֵין הָרְחֻבוֹת: ¹⁴ הִדְלֵת תִּסּוֹב עַל־
 צִירָה וְעֲצֵל עַל־מִטָּתוֹ: ¹⁵ טָמֵן עֲצֵל יָדוֹ
 בְּצִלְחַת גְּלֹאָה לְהַשִּׁיבָה אֶל־פִּיו: ¹⁶ חֲכָם
 עֲצֵל בְּעֵינָיו מְשַׁבְּעָה מְשִׁיבֵי
 טַעַם: ¹⁷ מַחְזִיק בְּאֲזִי־כָלֵב עֵבֶר מִתְעַבֵּר
 עַל־רֵיב לֹא־לוֹ: ¹⁸ כְּמִתְלַהֵלֶה הִיָּרָה זָקִים
 חֲצִים וּמוֹת: ¹⁹ בֶן־אִישׁ רָמָה אֶת־רַעֲהוּ
 וְאָמַר הֲלֹא־מִשְׁחָק אָנִי: ²⁰ בְּאֶפֶס עֲצִים
 תִּכְבֶּה־אֵשׁ וּבְאִין נִרְגָן יִשְׁתַּק
 מִדּוֹן: ²¹ פָּחַם לְגַחְלִים וְעֲצִים לֹאֵשׁ וְאִישׁ
^{מדוּנִים} מְדִינִים לְחַרְחַר־רֵיב: ²² דְּבָרֵי נִרְגָן
 כְּמִתְלַהֲמִים וְהֵם יִרְדוּ חֲדָרֵי־
 בָּטָן: ²³ כֶּסֶף סִיגִים מִצְפָּה עַל־חֶרֶשׁ
 שְׁפָתַיִם דֹּלְקִים וְלִב־רַע: ²⁴ ^{בשפתו} בְּשִׁפְתָיו
 יִנְבֵּר שׁוֹנְאֵ וּבְקִרְבוֹ יִשִּׁית מְרָמָה: ²⁵ כִּי־
 יִחַנֵּן קוֹלוֹ ^{cQ} אֶל־תִּאֲמֹנֻבוּ כִּי שֶׁבַע
 תּוֹעֲבוֹת בְּלִבּוֹ: ²⁶ תִּכְפֹּסָה שְׁנֵאָה בְּמִשְׁאֹן
 תִּגְלֶה רַעְתּוֹ בְּקַהֲלָ: ²⁷ כְּרַה־שַׁחַת בָּהּ יִפֹּל
 וְגִלְלֵ אָבִן אֵלָיו תָּשׁוּב: ²⁸ לְשׁוֹן־שֶׁקֶר יִשְׁנֵא
 דְּכִיו וּפָה חָלַק יַעֲשֶׂה מִדְּחָה:

27 אֶל־תִּתְהַלֵּל בְּיוֹם מָחָר כִּי לֹא־תִדַּע

מֵה־יֵלֵד יוֹם: ² יִהְלֶלְךָ זָר וְלֹא־פִיךָ נִכְרִי
 וְאֶל־שִׁפְתֶיךָ: ³ כְּבֹד־אָבִן וְנִטְלֵ הַחֹל וְכַעַס

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

C We read one or more accents in L differently from BHQ.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

ירחם: ¹⁴ אֲשֶׁרִי אָדָם מִפֶּתַח תְּמִיד וּמִקְשָׁה
 לְבָבוֹ יִפּוֹל בְּרַעָה: ¹⁵ אֲרִי־נָהֵם וְדָב שׁוֹקֵק
 מִשָּׁל רָשָׁע עַל עַסְדָּל: ¹⁶ נָגִיד חֶסֶר
 תְּבוּנוֹת וְרַב מַעֲשָׂקוֹת **שְׂנֵאִי** שְׂנֵאִי בָצַע
 יֶאֱרִיךְ יָמָיו: פ
¹⁷ אָדָם עֹשֶׂק בְּדָם־נִפְשָׁה^{cQ} עַד־בּוֹר יָנוּס
 אֶל־יַתְּמֹכֹוֹבוֹ: ¹⁸ הוֹלֵךְ תָּמִים יוֹשֵׁעַ וְנִעְקָשׁ
 דְּרָכָיו יִפּוֹל בְּאַחַת: ¹⁹ עֶבֶד אֲדַמְתּוֹ
 יִשְׁבַּע־לֶחֶם וּמְרַדֵּף רִקִּים יִשְׁבַּע־
 רִישׁ: ²⁰ אִישׁ אַמוּנוֹת רַב־בְּרָכוֹת וְאֵץ
 לְהַעֲשִׂיר לֹא יִנָּקֵה: ²¹ הַפֶּר־פָּנִים לֹא־טוֹב
 וְעַל־פֶּת־לֶחֶם יִפְשַׁע־גָּבֵר: ²² גִּבְהָל לַהוֹן
 אִישׁ רַע עֵין וְלֹא־יָדַע כִּי־חֶסֶר
 יִבְאֵנוּ: ²³ מְזֹכֵיחַ אָדָם אַחֲרֵי חֵן יִמְצָא
 מִמַּחְלִיק לְשׁוֹן: ²⁴ גּוֹזֵל | אָבִיו וְאִמּוֹ וְאָמַר
 אֵין־פֶּשַׁע חֶבֶר הוּא לְאִישׁ
 מִשְׁחִית: ²⁵ רַחֲב־נִפְשׁ יִגְרֶה מְדוֹן וּבוֹטַח
 עַל־יְהוָה יִדְשָׁן: ²⁶ בּוֹטַח בְּלִבּוֹ הוּא כֶּסֶל
 וְהוֹלֵךְ בְּחֻכְמָה הוּא יִמְלֹט: ²⁷ נוֹתֵן לְרֵשׁ
 אֵין מַחְסוֹר וּמַעֲלִים עֵינָיו רַב־
 מְאֹרוֹת: ²⁸ בְּקוֹם רָשָׁעִים יִסְתַּר אָדָם
 וּבְאֲבָדָם יִרְבוּ צְדִיקִים:

29 אִישׁ תּוֹכְחוֹת מִקְשָׁה־עֶרְף פֶּתַע
 יִשְׁבֵּר וְאֵין מְרַפָּא: ² בְּרָבוֹת צְדִיקִים יִשְׁמַח

Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.

c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.

וְעֵינָיו הָאָדָם לֹא תִשְׁבַּעְנָה: ²¹ מִצָּרְף לְכֶסֶף
 וְכוֹר לְזָהָב וְאִישׁ לְפִי מִהֲלָלוֹ: ²² אֵם
 תִּכְתּוֹשׁ־אֶת־הָאָוִיל | בְּמִכְתָּשׁ בְּתוֹךְ
 הַרְיֹפוֹת בְּעֵלִי לֹא־תִסּוֹר מִעֲלָיו אוֹלָתּוֹ: פ
²³ יָדַע תִּדַּע פָּנָי צֹאנֶךָ שֵׁית לְבָבְךָ
 לְעֵדְרִים: ²⁴ כִּי לֹא לְעוֹלָם חֶסֶן וְאִם־יָנוּר
 לְדוֹר **דוֹר וְדוֹר**: ²⁵ גֹּלָה חֲצִיר וְנִרְאָה־דֶשֶׁא
 וְנִאֶסְפוּ עֲשָׂבוֹת הָרִים: ²⁶ כְּבָשִׂים לְלְבוּשֶׁךָ
 וּמְחִיר שְׂדֵה עֲתוּדִים: ²⁷ וְדִי | חֵלֶב עֵזִים
 לְלַחֲמֶךָ לְלֶחֶם בֵּיתְךָ וְחַיִּים לְנַעֲרוֹתֶיךָ:

28 גָּסוּ וְאֵין־רֹדֵף רָשָׁע וְצְדִיקִים כַּכְּפִיר
 יִבְטַח: ² בְּפֶשַׁע אָרֶץ רַבִּים שָׂרִיָּה וּבְאָדָם
 מִבֵּין יָדַע כֵּן יֶאֱרִיךְ: ³ גָּבֵר רָשׁ וְעֹשֶׂק דָּלִים
 מְטַר סֹחֵף וְאֵין לָחֶם: ⁴ עֲזִבֵי תוֹרָה יִהְלָלוּ
 רָשָׁע וְשֹׁמְרֵי תוֹרָה יִתְגַּרוּ בָּם: פ
⁵ אֲנָשֵׁי־רַע לֹא־יִבְיֵנוּ מִשְׁפָּט וּמִבְקָשֵׁי יְהוָה
 יִבְיֵנוּ כָּל: ⁶ טוֹב־רֵשׁ הוֹלֵךְ בְּתַמּוֹ מַעֲקָשׁ
 דְּרָכָיו וְהוּא עָשִׂיר: ⁷ נוֹצֵר תוֹרָה כֵּן מִבֵּין
 וְרַעָה זּוֹלָלִים יְכָלִים אָבִיו: ⁸ מְרַבֶּה הוֹנוֹ
 בְּנִשְׂדָּה **וּבַתְּרִבִּית** וְתִרְבִּית לְחוֹנֵן דָּלִים
 יִקְבָּצְנוּ: ⁹ מְסִיר אָזְנוֹ מִשְׁמַע תוֹרָה גָּם־
 תִּפְלֹתוֹ תוֹעֵבָה: ¹⁰ מִשְׁגָּה יִשְׂרָיִם | בְּדַרְדָּר
 רַע בְּשִׁחוֹתוֹ הוּא־יִפּוֹל וְתַמִּימִים יִנְחַלוּ־
 טוֹב: ¹¹ חֶכֶם בְּעֵינָיו אִישׁ עָשִׂיר וְדָל מִבֵּין
 יִתְקַרְנוּ: ¹² בְּעֵלֶץ צְדִיקִים רַבָּה תִּפְאַרֶת
 וּבְקוֹם רָשָׁעִים יִחַפֵּשׂ אָדָם: ¹³ מְכַסֶּה
 פֶּשַׁעוֹ לֹא יִצְלִיחַ וּמוֹדָה וְעוֹב

יָגִיד: ²⁵ חֲרֹדֶת אָדָם יִתֵּן מוֹקֵשׁ וּבֹטַח
 בִּיהוּהוּ יִשְׁגָּב: ²⁶ רַבִּים מִבְּקָשִׁים פְּנִי-מוֹשֵׁל
 וּמִיְהוּהוּ מִשְׁפֹּט-אִישׁ: ²⁷ תּוֹעֵבֶת צְדִיקִים
 אִישׁ עוֹל וְתוֹעֵבֶת רָשָׁע יִשְׁרָדְרָד: פ

30 דְּבָרֵי א | אָגוּר בִּן-יָקָה הַמֵּשָׂא נָאֵם
 הַגִּבֹּר לְאִיתִיאל לְאִיתִיאל וְאָכַל: ² כִּי בָעַר
 אֲנֹכִי מֵאִישׁ וְלֹא-בִינַת אָדָם לִי: ³ וְלֹא-
 לְמַדְתִּי חֲכָמָה וְדַעַת קְדוֹשִׁים אָדַע: ⁴ מִי
 עָלָה-שָׁמַיִם | וַיֵּרֵד מִי אֶסְף-רוּחַ | בַּחֲפִנָיו
 מִי צָרַר-מַיִם | בַּשְּׂמֵלָה מִי הֵקִים כָּל-
 אֶפְסֵי-אָרֶץ מֵה-שָׁמוֹ וּמֵה-שָׁם-בָּנוּ כִּי
 תַדַּע: ⁵ כָּל-אִמְרַת אֱלֹהִים צְרוּפָה מִגֵּן הוּא
 לַחֲסִים בּוֹ: ⁶ אֶל-תּוֹסֵף עַל-דְּבָרָיו פְּנִי-יֹכֵחַ
 בְּךָ וְנִכְזָבֶתָ: פ
⁷ שֵׁתִים שָׁאֲלָתִי מֵאֲתָדָּךְ אֶל-תִּמְנַע מִמֶּנִּי
 בְּטָרִם אָמוֹת: ⁸ שְׂוֹא | וְדַבֵּר-כְּזָב הַרְחֵק
 מִמֶּנִּי רֹאשׁ וְעֵשֶׂר אֶל-תִּתְּנֵנִי הַטְּרִיפְנִי
 לַחֵם חֲקִי: ⁹ פֶּן אֶשָּׁבַע | וְכַחֲשִׁיתִי וְאִמְרַתִּי
 מִי יְהוּהוּ וּפְנֵי-אֲוִרֵשׁ וְגִגְבִּיתִי וְתַפְּשִׁיתִי שֵׁם
 אֱלֹהֵי: פ

¹⁰ אֶל-תִּלְשֵׁן עֶבֶד אֶל-^{אדנו} אֲדֹנָיו פֶּן-יִקְלָלְךָ
 וְאִשְׁמַתָּ: ¹¹ דוֹר אָבִיו יִקְלַל וְאֶת-אָמוֹ לֹא
 יִבְרָךְ: ¹² דוֹר טָהוֹר בְּעֵינָיו וּמִצְאָתוֹ לֹא
 רַחֵץ: ¹³ דוֹר מֵה-רָמּוֹ עֵינָיו וְעַפְעָפּוֹ
 יִנְשָׂאוּ: ¹⁴ דוֹר | תְּרַבּוֹת שִׁנּוֹ וּמֵאֲכָלוֹת
 מִתְּלַעְתְּיוֹ ^C לֹאכֵל עֲנִיִּים מֵאָרֶץ וְאֲבִיוֹנִים

הָעַם וּבְמִשְׁלַל רָשָׁע יִאָּנַח עִם: ³ אִישׁ-אֲהַב
 חֲכָמָה יִשְׁמַח אָבִיו וְרַעְיָה זֹנוֹת יִאָּבֵד-
 הוֹן: ⁴ מְלֶךְ בְּמִשְׁפֹּט יַעֲמִיד אָרֶץ וְאִישׁ
 תְּרוּמוֹת יִהְרַסְנָה: ⁵ גִּבֹּר מַחְלִיק עַל-רַעְיָהוּ
 רָשָׁת פּוֹרֵשׁ עַל-פְּעַמָּיו: ⁶ בְּפִשַׁע אִישׁ רַע
 מוֹקֵשׁ וְצָדִיק יִרוּן וְשִׁמַּח: ⁷ יִדַּע צְדִיק דִּין
 דָּלִים רָשָׁע לֹא-יָבִין דַּעַת: ⁸ אֲנָשִׁי לְצוֹן
 יִפִּיחוּ קְרִיָה וְחֲכָמִים יִשִּׁיבוּ אָף: ⁹ אִישׁ-
 חָכֵם גִּשְׁפֹּט אֶת-אִישׁ אֱוִיל וְרָגַז וְשָׁחַק וְאִין
 נַחַת: ¹⁰ אֲנָשִׁי דָמִים יִשְׁנְאוּ-תֵם וְיִשְׁרִים
 יִבְקָשׁוּ נַפְשׁוֹ: ¹¹ כָּל-רוּחוֹ יוֹצִיא כֶּסֶל
 וְחָכֵם בְּאֲחֹר יִשְׁבַּחְנָה: ¹² מִשְׁלַל מִקְשִׁיב
 עַל-דְּבַר-שֶׁקֶר כָּל-מִשְׁרַתּוֹ רָשָׁעִים: ¹³ רָשָׁע
 וְאִישׁ תְּכַכֵּם נִפְגְּשׁוּ מֵאִיר-עֵינָי שְׁנִיָּהם
 יְהוּהוּ: ¹⁴ מְלֶךְ שׁוֹפֵט בְּאִמַּת דָּלִים כֶּסֶאֱוִ
 לְעַד יִכּוֹן: ¹⁵ שֶׁבֶט וְתוֹכַחַת יִתֵּן חֲכָמָה
 וְנָעַר מִשְׁלַח מִבֵּישׁ אָמוֹ: ¹⁶ בְּרַבּוֹת רָשָׁעִים
 יִרְבֶּה-פֶּשַׁע וְצְדִיקִים בְּמִפְלֹתָם
 יִרְאוּ: ¹⁷ יִסֵּר בְּנֶדַךְ וַיִּנְחַד וַיִּתֵּן מֵעַדְנִים
 לְנִפְשֶׁךְ: פ

¹⁸ בְּאִין חֲזוֹן יִפְרַע עִם וְשִׁמַּר תּוֹרָה
 אֲשֶׁר־הוּ: ¹⁹ בְּדַבְרִים לֹא-יִוָּסֵר עֶבֶד כִּי-יָבִין
 וְאִין מַעֲנָה: ²⁰ חֲזִיתָ אִישׁ אֵץ בְּדַבְרָיו
 תִּקְוָה לְכֶסֶל מִמֶּנּוּ: ²¹ מִפִּנְק מִנְעַר עֶבְדּוֹ
 וְאִחֲרִיתוֹ יִהְיֶה מִנּוֹן: ²² אִישׁ-אָף יִגְרֶה מְדוֹן
 וּבַעַל חֲמָה רַב-פֶּשַׁע: ²³ גְּאוֹת אָדָם
 תִּשְׁפִּילְנּוּ וּשְׁפַל-רוּחַ יִתְמַד כְּבוֹד: ²⁴ חוֹלֵק
 עִם-גָּנֵב שׁוֹנֵא נַפְשׁוֹ אֱלֹהִים יִשְׁמַע וְלֹא

C We read one or more accents in L differently from
 BHQ.

תִּירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלֵג כִּי כָל־בֵּיתָהּ לִבָּשׁ
 שָׁנִים: ²² מְרַבְּדִים עֲשֶׂת־הָ לֶה שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן
 לְבוּשָׁה: ²³ נֹודַע בְּשַׁעְרִים בַּעֲלָהּ בְּשִׁבְתָּהּ
 עַם־זִקְנֵי־אַרְץ: ²⁴ סִדִּין עֲשֶׂת־הָ וְתַמְכֹּר
 וְחָגֹר נִתְּנָה לְכַנְעֵנִי: ²⁵ עֲזֹה־דָר לְבוּשָׁה
 וְתִשְׁחֹק לְיוֹם אַחֲרוֹן: ²⁶ פִּיהָ פִּתְחָהּ
 בְּחִכְמָה וְתוֹרַת־חֹסֶד עַל־לְשׁוֹנָה: ²⁷ צוֹפִיָּה
 הַלִּיכּוֹת בֵּיתָהּ וְלֶחֶם עֲצָלוֹת לֹא
 תֹאכַל: ²⁸ קָמוּ בְּנֵיהָ וַיֹּאשְׁרוּהָ בַּעֲלָהּ
 וַיְהַלְלֶהָ: ²⁹ ^{ncQ} רַבּוֹת בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאֵת
 עָלִית עַל־כָּל־נָה: ³⁰ שֶׁקֶר הַחֹן וְהַבֶּל הַיָּפִי
 אֲשֶׁה יִרְאֶת־יְהוָה הִיא תִתְהַלֵּל: ³¹ תִּנּוּ־לָהּ
 מִפְּרֵי יָדֶיהָ וַיְהַלְלוּהָ בְּשַׁעְרִים מֵעֲשִׂיהָ:

 End of Proverbs

- Q Marks a place where we agree with BHQ against BHS in reading L.
 c We read one or more accents in L differently than BHS. Often this notation indicates a typographical error in BHS.
 n Marks an anomalous form.

The Westminster Leningrad Codex
Version 4.16

Proverbs

Attributed to:

Shemu'el ben Ya'akov
Aharon ben-Mosheh ben-Asher
ca 1008

Active maintenance of machine-readable version:

Stephen K. Salisbury, Editor
steve@grovescenter.org

Kirk E. Lowery, Senior editor
kirk@grovescenter.org

Transcription to Unicode/XML:

Christopher V. Kimball
transcriber@tanach.us

Edition:

Unicode/XML Westminster Leningrad Codex
<http://www.tanach.us/Tanach.xml>

Transcribed by WLC2XML of 6 Jun 2010 at 01 Jun 2012 @ 10:24.08. Build number:
23.0. Converted to ODT by XML2ODT.xml dated 22 Dec 2010 on 2012.06.01-10.27.
Build number: 23.0 . 25 pages. Layout: Full; Content: Accents.

This document is in the public domain.